

महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ

कल्पतरू पॉईंट, २/३ व ४ था मजला, शीव
माटुंगा स्किम नं ८, शीव (पूर्व), मुंबई-४०० ०२२.

“आपली सेवा आमचे कर्तव्य”

जाहिरात

महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या आस्थापनेवरील गट "अ", "ब", आणि "क" संवर्गातील पदे सरळसेवेने भरण्यासाठी दिनांक १५/०८/२०२३ रोजी प्रसिध्द जाहिरात व त्यासंबंधीचे शुध्दीपत्रक दिनांक ०५/१०/२०२३ च्या अनुषंगाने प्रस्तुत सरळसेवा भरतीकरिता खालील नमूद संभाव्य रिक्त पदांसाठी ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज सादर करण्याचे वेळापत्रक या जाहिरातीद्वारे जाहिर करण्यात येत आहे. संभाव्य रिक्त पदांचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	पदाचे नाव	वेतनश्रेणी	पदसंख्या
१	प्रादेशिक अधिकारी	एस-२३, ६७७००-२०८७००	०२
२	वरिष्ठ वैज्ञानिक अधिकारी	एस-२३, ६७७००-२०८७००	०१
३	वैज्ञानिक अधिकारी	एस-१९, ५५१००-१७५१००	०२
४	कनिष्ठ वैज्ञानिक अधिकारी	एस-१५, ४१८००-१३२३००	०४
५	प्रमुख लेखापाल	एस-१४, ३८६००-१२२८००	०३
६	विधी सहायक	एस-१४, ३८६००-१२२८००	०३
७	कनिष्ठ लघुलेखक	एस-१४, ३८६००-१२२८००	१४
८	कनिष्ठ वैज्ञानिक सहायक	एस-१३, ३५४००-११२४००	१६
९	वरिष्ठ लिपिक	एस-०८, २५५००-८११००	१०
१०	प्रयोगशाळा सहायक	एस-०७, २१७००-६९१००	०३
११	कनिष्ठ लिपिक/टंकलेखक	एस-०६, १९९००-६३२००	०६

ऑनलाईन अर्ज सादर करण्यासाठी वेळापत्रक

अ.क्र.	तपशील	दिनांक
१	ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज नोंदणी सुरु होण्याचा दिनांक	२९/१२/२०२३
२	ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज सादर करण्याचा अंतिम दिनांक	१९/०१/२०२४ रात्री २३.५९ वाजेपर्यंत
३	ऑनलाईन पध्दतीने परीक्षा शुल्क भरण्याची अंतिम मुदत	१९/०१/२०२४ रात्री २३.५९ वाजेपर्यंत
४	परीक्षेसाठी ऑनलाईन प्रवेशपत्र उपलब्ध होण्याचा दिनांक	परीक्षेच्या आधी ७ दिवस

इच्छुक उमेदवारांनी <https://ibpsonline.ibps.in/mpcboct23/> या लिंकवर ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज करावा. ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज सादर करण्याची पध्दत व सविस्तर तपशील इत्यादी बाबी महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या www.mpcb.gov.in/recruitment या संकेतस्थळावर प्रसारीत करण्यात येत आहे. प्रस्तुत जाहिरातीच्या अनुषंगाने भरावयाच्या पदांचा संवर्गनिहाय तपशील, वेतनश्रेणी, विहित वयोमर्यादा, शैक्षणिक अर्हता, सामाजिक व समांतर आरक्षण तसेच आरक्षणाबाबत तरतुदी, पदनिहाय ऑनलाईन परीक्षेचा अभ्यासक्रम, परीक्षा शुल्क, अर्ज भरण्याबाबतच्या मार्गदर्शक सूचना इत्यादीबाबतच्या सविस्तर सूचना मंडळाच्या संकेतस्थळावर पाहण्यास उपलब्ध आहेत.

दिनांक : २९/१२/२०२३
ठिकाण : मुंबई

स्वाक्षरी/-
सदस्य सचिव
महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ

महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ

जाहिरात क्रमांक: ०१/२०२३

दिनांक: २९/१२/२०२३

महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या आस्थापनेवरील गट-‘अ’ते गट ‘क’ मधील विविध संवर्गातील पदे सरळसेवा प्रवेशाने भरण्याकरिता प्रस्तुत जाहिरातीत विहित केलेल्या अटी व शर्तीची पूर्तता करणाऱ्या इच्छुक उमेदवारांनी <https://ibpsonline.ibps.in/mpcboct23/> या लिंकवर दि. २९ डिसेंबर २०२३ ते १९ जानेवारी २०२४ रात्री २३.५९ वाजेपर्यंत अर्ज सादर करावयाचा आहे. त्यानंतर सदर वेब लिंक बंद होईल. खाली नमूद केलेली पदे सरळसेवा प्रवेशाने भरण्याकरिता महाराष्ट्रातील निश्चित केलेल्या केंद्रांवर ऑनलाईन पध्दतीने परीक्षा घेण्यात येईल. परीक्षेचा दिनांक व वेळ याबाबतची माहिती महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या www.mpcb.gov.in/recruitment या संकेतस्थळावर स्वतंत्रपणे प्रसारित केली जाईल. सरळसेवेने भरावयाच्या पदांचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	पदाचे नाव	गट	वेतनश्रेणी (सातवा वेतन आयोग)	पदसंख्या
१	प्रादेशिक अधिकारी	अ	एस-२३ : रु.६७,७००-२,०८,७००	०२
२	वरिष्ठ वैज्ञानिक अधिकारी	अ	एस -२३: रु.६७,७००-२,०८,७००	०१
३	वैज्ञानिक अधिकारी	अ	एस -१९: रु.५५,१००-१,७५,१००	०२
४	कनिष्ठ वैज्ञानिक अधिकारी	ब	एस -१५: रु.४१,८००-१,३२,३००	०४
५	प्रमुख लेखापाल	क	एस -१४: रु.३८,६००-१,२२,८००	०३
६	विधी सहायक	क	एस -१४: रु.३८,६००-१,२२,८००	०३
७	कनिष्ठ लघुलेखक	क	एस -१४: रु.३८,६००-१,२२,८००	१४
८	कनिष्ठ वैज्ञानिक सहायक	क	एस -१३: रु.३५,४००-१,१२,४००	१६
९	वरिष्ठ लिपिक	क	एस -०८: रु.२५,५००-८१,१००	१०
१०	प्रयोगशाळा सहायक	क	एस -०७: रु.२१,७००-६९,१००	०३
११	कनिष्ठ लिपिक/टंकलेखक	क	एस -०६: रु.१९,९००-६३,२००	०६

वरील पदांकरिता ऑनलाईन पध्दतीने केलेले अर्ज स्वीकारले जातील. अन्य कोणत्याही पध्दतीने केलेल्या अर्जांचा विचार केला जाणार नाही. भरती प्रक्रियेच्या संदर्भातील सर्व बाबी, कार्यक्रम, कार्यक्रमातील बदल, सूचना मंडळाच्या www.mpcb.gov.in/recruitment या संकेतस्थळावर वेळोवेळी प्रसारित करण्यात येतील. त्या संदर्भात उमेदवारांशी कोणताही पत्रव्यवहार केला जाणार नाही. भरती प्रक्रियेच्या कालावधीत सदर संकेतस्थळास वेळोवेळी भेट देऊन संबंधित आवश्यक ती अद्ययावत माहिती प्राप्त करून घेण्याची व त्यानुसार कार्यवाही करण्याची जबाबदारी उमेदवारांची राहिल.

ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज सादर करण्याचे वेळापत्रक

अ.क्र.	विवरण	दिनांक
१	ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज नोंदणी सुरु होण्याचा दिनांक	२९/ १२ /२०२३
२	ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज सादर करण्याचा अंतिम दिनांक व वेळ	१९/०१/२०२४ रात्री २३.५९ पर्यंत
३	ऑनलाईन पध्दतीने विहित परीक्षा शुल्क भरण्याचा अंतिम दिनांक	१९/ ०१/२०२४ रात्री २३.५९ पर्यंत
४	परीक्षेसाठी ऑनलाईन प्रवेशपत्र उपलब्ध होण्याचा दिनांक	परीक्षेच्या आधी ७ दिवस

परीक्षेचा दिनांक, वेळ व केंद्र प्रवेशपत्रामध्ये नमूद केला जाईल. सदर परीक्षेचे प्रवेशपत्र हे परीक्षेच्या ७ दिवस आधी www.mpcb.gov.in/recruitment या संकेतस्थळावरून प्राप्त करून घ्यावे.

सरळसेवेने भरावयाच्या पदांचा सामाजिक व समांतर आरक्षणाचा तपशिल :

१. प्रादेशिक अधिकारी (Regional Officer), गट-अ

एकूण भरावयाची पदे- ०२

वेतनश्रेणी- एस -२३; रु.६७७००-२०८७००

प्रवर्ग	अ.जा.	अ.ज.	वि.जा.(अ)	भ.ज.(ब)	भ.ज.(क)	भ.ज.(ड)	वि.मा.प्र.	इ.मा.व.	आ.दु.घ.	अराखीव पदे	एकूण पदे
पदसंख्या	१	०	०	०	०	०	०	०	०	१	२
समांतर आरक्षण											
सर्वसाधारण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
महिला	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
प्राविण्यप्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अनाथ	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
दिव्यांग	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

२. वरिष्ठ वैज्ञानिक अधिकारी (Sr. Scientific Officer), गट-अ एकूण भरावयाची पदे- ०१.

वेतनश्रेणी- एस -२३: रु.६७७००-२०८७००

प्रवर्ग	अ.जा.	अ.ज.	वि.जा.(अ)	भ.ज.(ब)	भ.ज.(क)	भ.ज.(ड)	वि.मा.प्र.	इ.मा.व.	आ.दु.घ.	अराखीव पदे	एकूण पदे
पदसंख्या	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
समांतर आरक्षण											
सर्वसाधारण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्राविण्यप्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अनाथ	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
दिव्यांग	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

३. वैज्ञानिक अधिकारी (Scientific Officer), गट-अ एकूण भरावयाची पदे- ०२

वेतनश्रेणी- एस -१९: रु.५५१००-१७५१००

प्रवर्ग	अ.जा.	अ.ज.	वि.जा.(अ)	भ.ज.(ब)	भ.ज.(क)	भ.ज.(ड)	वि.मा.प्र.	इ.मा.व.	आ.दु.घ.	अराखीव पदे	एकूण पदे
पदसंख्या	०	१	०	०	०	०	०	०	०	१	२
समांतर आरक्षण											
सर्वसाधारण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
महिला	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	१
प्राविण्यप्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अनाथ	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
दिव्यांग	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

४. कनिष्ठ वैज्ञानिक अधिकारी (Junior Scientific Officer), गट-ब एकूण भरावयाची पदे- ०४.

वेतनश्रेणी- एस -१५: रु.४१८००-१३२३००

प्रवर्ग	अ.जा.	अ.ज.	वि.जा.(अ)	भ.ज.(ब)	भ.ज.(क)	भ.ज.(ड)	वि.मा.प्र.	इ.मा.व.	आ.दु.घ.	अराखीव पदे	एकूण पदे
पदसंख्या	०	१	१	०	०	०	०	१	०	१	४
समांतर आरक्षण											
सर्वसाधारण	०	०	१	०	०	०	०	१	०	१	३
महिला	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	१
प्राविण्यप्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अनाथ	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
दिव्यांग	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

५. प्रमुख लेखापाल (Head Account), गट-क एकूण भरावयाची पदे- ०३.

वेतनश्रेणी- एस -१४: रु.३८६००-१२२८००

प्रवर्ग	अ.जा.	अ.ज.	वि.जा.(अ)	भ.ज.(ब)	भ.ज.(क)	भ.ज.(ड)	वि.मा.प्र.	इ.मा.व.	आ.दु.घ.	अराखीव पदे	एकूण पदे
पदसंख्या	०	१	०	०	०	०	०	१	०	१	३
समांतर आरक्षण											
सर्वसाधारण	०	१	०	०	०	०	०	१	०	०	२
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्राविण्यप्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
पदवीधर अंशकालीन कर्मचारी	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
दिव्यांग	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अनाथ	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

६.विधी सहायक (Legal Assistant), गट-अ

एकूण भरावयाची पदे- ०३.

वेतनश्रेणी- एस -१४; रु.३८६००-१२२८००

प्रवर्ग	अ.जा.	अ.ज.	वि.जा.(अ)	भ.ज.(ब)	भ.ज.(क)	भ.ज.(ड)	वि.मा.प्र.	इ.मा.व.	आ.दु.घ.	अराखीव पदे	एकूण पदे
पदसंख्या	०	१	१	०	०	०	०	०	०	१	३
समांतर आरक्षण											
सर्वसाधारण	०	१	०	०	०	०	०	०	०	१	२
महिला	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	१
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्राविण्यप्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
पदवीधर अंशकालीन कर्मचारी	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
दिव्यांग	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अनाथ	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

७.कनिष्ठ लघुलेखक(Junior Steno), गट-क

एकूण भरावयाची पदे- १४.

वेतनश्रेणी- एस -१४: रु.३८६००-१२२८००

प्रवर्ग	अ.जा.	अ.ज.	वि.जा.(अ)	भ.ज.(ब)	भ.ज.(क)	भ.ज.(ड)	वि.मा.प्र.	इ.मा.व.	आ.दु.घ.	अराखीव पदे	एकूण पदे
पदसंख्या	१	२	०	०	०	१	०	४	१	५	१४
समांतर आरक्षण											
सर्वसाधारण	०	१	०	०	०	०	०	१	०	३	५
महिला	०	१	०	०	०	०	०	१	१	१	४
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१
प्राविण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
प्रकल्पग्रस्त	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
पदवीधर अंशकालीन कर्मचारी	०	०	०	०	०	१	०	०	०	०	१
दिव्यांग	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१
अनाथ	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

८. कनिष्ठ वैज्ञानिक सहायक (Junior Scientific Assistant), गट-क एकूण भरावयाची पदे- १६.

वेतनश्रेणी- एस -१४: रु.३५४००-११२४००

प्रवर्ग	अ.जा.	अ.ज.	वि.जा.(अ)	भ.ज.(ब)	भ.ज.(क)	भ.ज.(ड)	वि.मा.प्र.	इ.मा.व.	आ.दु.घ.	अराखीव पदे	एकूण पदे
पदसंख्या	३	२	१	१	०	०	१	५	२	१	१६
समांतर आरक्षण											
सर्वसाधारण	१	१	०	०	०	०	१	२	०	०	५
महिला	१	१	०	१	०	०	०	१	१	०	५
माजी सैनिक	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
प्राविण्यप्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१
भूकंपग्रस्त	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	१
पदवीधर अंशकालीन कर्मचारी	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	१
दिव्यांग	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
अनाथ	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

९. वरिष्ठ लिपिक (Senior Clerk), गट-क एकूण भरावयाची पदे- १०

वेतनश्रेणी- एस -०८; रु.२५५००-८११००

प्रवर्ग	अ.जा.	अ.ज.	वि.जा.(अ)	भ.ज.(ब)	भ.ज.(क)	भ.ज.(ड)	वि.मा.प्र.	इ.मा.व.	आ.दु.घ.	अराखीव पदे	एकूण पदे
पदसंख्या	२	१	०	१	०	०	०	२	१	३	१०
समांतर आरक्षण											
सर्वसाधारण	१	१	०	०	०	०	०	०	०	२	४
महिला	०	०	०	१	०	०	०	०	१	१	३
माजी सैनिक	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
प्राविण्यप्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
पदवीधर अंशकालीन कर्मचारी	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१
दिव्यांग	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अनाथ	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

१०. प्रयोगशाळा सहायक (Laboratory Assistant), गट-क

एकूण भरावयाची पदे- ०३

वेतनश्रेणी- एस -०७; रु.२१७००-६९१००

प्रवर्ग	अ.जा.	अ.ज.	वि.जा.(अ)	भ.ज.(ब)	भ.ज.(क)	भ.ज.(ड)	वि.मा.प्र.	इ.मा.व.	आ.दु.घ.	अराखीव पदे	एकूण पदे
पदसंख्या	०	०	१	०	०	०	०	१	१	०	३
समांतर आरक्षण											
सर्वसाधारण	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	१
महिला	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१
माजी सैनिक	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	१
प्राविण्यप्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
पदवीधर अंशकालीन कर्मचारी	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
दिव्यांग	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अनाथ	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

११. कनिष्ठ लिपिक/टंकलेखक (Junior Clerk/Typist), गट-क

एकूण भरावयाची पदे- ०६

वेतनश्रेणी- एस -०६; रु.१९९००-६३२००

प्रवर्ग	अ.जा.	अ.ज.	वि.जा.(अ)	भ.ज.(ब)	भ.ज.(क)	भ.ज.(ड)	वि.मा.प्र.	इ.मा.व.	आ.दु.घ.	अराखीव पदे	एकूण पदे
पदसंख्या	१	१	१	०	०	०	०	१	१	१	६
समांतर आरक्षण											
सर्वसाधारण	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
महिला	०	१	०	०	०	०	०	१	०	०	२
माजी सैनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	१
प्राविण्य प्राप्त खेळाडू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्रकल्पग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भूकंपग्रस्त	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
पदवीधर अंशकालीन कर्मचारी	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	१
दिव्यांग	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अनाथ	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१

पदनिहाय आवश्यक शैक्षणिक अर्हता

महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या सेवाप्रवेश विनियमानुसार संबंधित पदांसाठीची शैक्षणिक अर्हता व पात्रता पुढीलप्रमाणे आहे.

	Name of Posts/पदनाम	Qualifications	Experience	Other
01	Regional Officer प्रादेशिक अधिकारी	1.Possess a Post Graduate Degree in Engineering or its equivalent from a recognized University/Institution OR Doctorate in Science with Environmental Science as a special subject in Post Graduation.	Possess not less than 5 years' experience after acquiring prescribed education qualifications.	
02	Senior Scientific Officer वरिष्ठ वैज्ञानिक अधिकारी	Possess a Doctorate Degree in Science or its equivalent from recognized University/ Institution	Possess not less than Five years of experience after acquiring prescribed qualifications	
03	Scientific Officer वैज्ञानिक अधिकारी	Possess a Post Graduate Degree in First Class in Science or its equivalent from recognized University/ Institution	Possess not less than 3 years of practical experience after acquiring prescribed qualifications	
04	Junior Scientific Officer कनिष्ठ वैज्ञानिक अधिकारी	Possess a minimum Post Graduate Degree in Science or its equivalent from a recognized University /Institution.	Possess not less than 2 years of experience after acquiring prescribed qualifications	
05	Head Account प्रमुख लेखापाल	Possess a degree with First Class in any discipline.	3 years of relevant experience.	1.Preference shall be given to a candidate possessing Diploma in Personnel Management/ Office Administration. 2.Preference shall be given to a candidate having experience in accounts Department in supervisory cadre. 3.Knowledge of computers and Government Rules & Regulations will be desirable.
06	Legal Assistant विधी सहायक	Possess a Degree in Law from a recognized University	Possess not less than 1 year of practical experience after acquiring qualifications prescribed	Preference shall be given to the departmental candidate possessing the prescribed qualifications and having regular service of not less than 3 years.

07	Junior Steno कनिष्ठ लघुलेखक	1. Graduate in any discipline or its equivalent from a recognized University/Institution. 2. Possess a Government Commercial Certificate (GCC) in Shorthand and Typewriting with 100 w.p.m. and 40 w.p.m. in English Or 80 w.p.m. and 30 w.p.m. in Marathi respectively	--	Preference will be given to the departmental candidates, who possess the prescribed qualifications and qualify in test if any prescribed by the Board.
08	Junior Scientific Assistant कनिष्ठ वैज्ञानिक सहायक	Possess a minimum First class Degree in Science or its equivalent from recognized University/Institution.	Possess not less than 1 year of experience after acquiring qualifications prescribed	
09	Senior Clerk वरिष्ठ लिपिक	Possess a Degree in any discipline or its equivalent from University/ recognized Board.	Possess not less than 3 years of experience after acquiring qualifications prescribed	
10	Laboratory Assistant प्रयोगशाळा सहायक	Possess a Degree in Science or its equivalent from recognized University/Institution.		
11	Junior Clerk/Typist कनिष्ठ लिपिक/टंकलेखक	1. Possess qualifications of Graduation in any discipline or its equivalent from a recognized University/ Institution; 2. Candidate should possess a G.C.C. (Government Commercial Certificate) in Typewriting with 30 w.p.m. in English Or Marathi	Provided that preference may be given to the candidate having 2 years of experience, in office working after acquiring the qualifications	

टिप:- १. वर नमूद केलेल्या पदसंख्या व आरक्षणामध्ये वाढ, घट अथवा बदल होण्याची शक्यता आहे.

२. सदर परिक्षा स्थगित करणे, रद्द करणे, अंशतः बदल करणे व पदांच्या एकूण व प्रवर्गनिहाय पद संख्येमध्ये बदल करण्याचा अधिकार नियुक्ती प्राधिकारी यांनी राखून ठेवला आहे. याबाबत कोणालाही कोणत्याही प्रकारचा दावा सांगता येणार नाही अथवा न्यायालयात दाद मागता येणार नाही.

परीक्षेसाठी अभ्यासक्रम :

Post : Regional Officer Grade – “A”

		Marks
Part 1	General knowledge, aptitude test and English language comprehensive skills	30
Part 2	Basic skills in Science and Engineering	30
Part 3	Environmental legislation, Air, Water and Waste Management, like Treatment, General issues in Environment	100
Part I	<p>A General knowledge</p> <p>1 .Current events of national and international importance 2 . Indian and world geography 3 . Indian polity and Governance- Constitution and political system</p> <p>B Basic General Aptitude Topics</p> <p>1. Verbal ability</p> <p>a. Sentence Improvement b. Reading comprehension c. Fill in the blanks. d. Sentence Rearrangements e. Vocal f. Synonyms</p>	

	<p>2. Quantitative Aptitude</p> <ol style="list-style-type: none"> Number system Profit and loss Time and Work distance Average Percentage <p>3. Logical Reasoning</p> <ol style="list-style-type: none"> Blood Relations Direction sense test Data sequence Series Decision making <p>C English language comprehensive skills- Class 12th level</p>	
Part 2	<p>Basic skills in Science and Engineering</p> <p>A. Mathematics – 12th class level</p> <ol style="list-style-type: none"> Probability- Definition of probability and sampling theorems, conditional probability. Statistics- mean, median, mode and standard deviation, normal distributions Common functions, algebraic equations and their graphical representation. Surface area and volumes Graphical representation and interpretation of data. <p>B Chemistry- 12th class level</p> <ol style="list-style-type: none"> Basic chemistry Gas Laws Electro Chemistry fuels and combustion Metallurgical Operations 	
Part 3	<p>Environmental Legislation, Air, Water and Waste management, General issues in Environment</p> <p>A Environmental Legislation</p> <ol style="list-style-type: none"> Provisions of Water (prevention & control of pollution) Act, 1974. Provisions of Air (Prevention & control of pollution) Act, 1981. Provisions of Environmental (Protection) Act, 1986. Provisions of National Green Tribunal Act, 2010. <p>B Air, Water and Waste Management</p> <ol style="list-style-type: none"> Air Pollution- <ul style="list-style-type: none"> Natural and anthropogenic sources of air pollution. Primary and secondary pollutants. Design and technical aspects of air pollution control systems/units their operation. Water Pollution- <ul style="list-style-type: none"> Sources of water pollutions and its characteristics. Design and technical aspects for the waste water treatments. Disposal methods of waste water treatments. Disposal methods of waste water. Waste management- <ul style="list-style-type: none"> Municipal solid waste management. Bio medical waste management. E-waste management. Plastic waste, C & D waste. <p>C General Issues in Environment</p> <ol style="list-style-type: none"> Climate change International treaties and protocols related to Environment. Green Buildings and energy efficiency. Renewable energy Eco-secsitive area. Reduce, recycle and zero Discharge concept. 	

Post: Senior Scientific Officer & Scientific Officer
Grade – ‘A’

Sr.No.	Subject	Marks
1. Part - I	General Knowledge, aptitude test and English Language	60
2. Part – II	I. Water/ Air / HW Biological parameter Analysis / Data compilation / Data Review / Administration.	100
A)	<p>(Part- I)</p> <p><u>General Knowledge</u></p> <p>I. Current events of Maharashtra State National & International Importer. II. Indian & world geography / History III. Indian Policy & governance constitution & political system</p>	
B)	<p><u>Aptitude Test</u></p> <p>I. Logical reasoning & analytical ability II. Decision making & problem resolving. III. General Analytical methods (BIS) for analysis of Air/ Water/ HW / BMW / MSW IV. MoEF & CC / CPCB- Guidelines / Rules V. Laboratory related certification.</p> <p>(Part- II)</p> <p>Basic Skill in Analysis / compilation / Review / Laboratory Administration</p> <p>I. Analytical method – Water / Air / HW / MSW / BMW :- Definition →Principal → Regents → Reaction → calculation →output →Unit II. Data compilation and Review III. Certification →MoEF & CC / NABL / ISO/ OHSAS etc. IV. Administration / Accounting Purchase e -Tender / Quotation / GEM V. Environment Impact Factors: - I. Climate Change II. Basic NGT / MoEf & CC – Notification / Guidelines / Rules III. Green Energy / Renewable Energy / Eco sensitive area. IV. Basic Knowledge Bio- Medical Waste Management V. Municipal Solid waste Management VI.Environmental Legislation</p>	

Post : Junior Scientific Officer – Grade- ‘B’ & Junior Scientific Assistant - Grade – ‘C

Sr.No.	Subject	Marks
1. Part - I	General Knowledge, aptitude test and English Language	80
2. Part – II	II. Water/ Air / HW Biological parameter Analysis / Data compilation	120
	(Part- I)	
A)	<p align="center"><u>General Knowledge</u></p> <p>I. Current events of Maharashtra State National & International Importer.</p> <p>II. Indian & world geography / History</p> <p>III. Indian Policy & governance constitution & political system</p>	
B)	<p align="center"><u>Aptitude Test</u></p> <p>I. Logical reasoning & analytical ability</p> <p>II. Decision making & problem resolving.</p> <p>III. General Analytical methods (BIS) for analysis of Air/ Water/ HW / BMW / MSW</p> <p>IV. MoEF & CC / CPCB- Guidelines / Rules</p> <p>V. Laboratory related certification.</p> <p>VI.</p> <p align="center">(Part- II)</p> <p align="center">Basic Skill in Analysis / compilations</p> <p>I. Analytical method – Water / Air / HW / MSW / BMW :- Definition →Principal → Regents → Reaction → calculation →output →Unit</p> <p>II. Data compilation</p> <p>III. Certification →MoEF & CC / NABL / ISO/ OHSAS etc.</p> <p>IV. Environment Impact Factors: -</p> <p>i. Climate Change</p> <p>ii. Basic - NGT / MoEf & CC – Notification / Guidelines / Rules</p> <p>iii. Basic Knowledge Bio- Medical Waste Management</p>	

Post: Head Accountant, Sr Clerk & Jr. Clerk- Typist
Grade “C”

Sr No.	Subject	Marks
1. Part - I	General Knowledge, aptitude test and English language comprehensive skills	80
2. Part – II	Book-Keeping, Accounting and General Administration post related topics	120
A)	Part - I General Knowledge i. Current affairs of state, national and international. ii. Indian and World Geography/ History iii. Indian Policy and Governance Constitution and Political System. iv. Knowledge of Current events.	
B)	Aptitude test i. Logical reasoning and analytical ability ii. Decision making and problem solving ability. iii. General intelligence ability.	
	Part - II A. Knowledge of Budget. B. General Accounting and Final Accounts, post related topics C. Knowledge General Administration (Maharashtra Civil Service Rules) D. Computer Knowledge: (MS-Office), (Tally), Account processing .	

Post: Legal Assistant Grade “C”

Sr No.	Subject	Marks
1. Part - I	General Knowledge, aptitude test and English language comprehensive skills	80
2. Part – II	Environmental Legislations & Other Laws	120
A)	Part – I General Knowledge i. Current affairs of nation and international importance ii. Indian and World Geography iii. Indian Policy and Governance Constitution and Political System	
B)	Aptitude test i. Logical reasoning and analytical ability ii. Decision making and problem solving iii. General intelligence ability.	
	Part - II A. Environmental legislation. B . Administrative Law C. Civil procedure Code/ Criminal procedure Code/ Constitution of India D. Computer Knowledge.	

Post : Jr. Steno - Grade "C"

	Subject	Marks
1. Part - I	General Knowledge, aptitude test and English language comprehensive skills	80
2. Part – II	Typing and short hand skill, Computer Processing , General Accounting and Administration	80
3. Part -III	Proficiency Test	40
A)	Part - I General Knowledge i. Current affairs of state, national and international. ii. Indian and World Geography/ History iii. Indian Policy and Governance Constitution and Political System. iv. Knowledge of Current events.	
B)	Aptitude test i. Logical reasoning and analytical ability ii. Decision making and problem solving ability. iii. General intelligence ability. Part – II A. Knowledge of general accounting and Administration. B. General awareness of computer operating and presentation, post related topics C. Knowledge General Administration (Maharashtra Civil Service Rules) Part – III A. Proficiency test for short hand & Typing skill in English and Marathi	

Post : Laboratory Assistant - Grade 'C'

Sr.No.	Subject	Marks
1. Part - I	General Knowledge, aptitude test and English Language	40
2. Part – II	Water/ Air / HW Biological parameter Analysis	60
A)	(Part- I) <u>General Knowledge</u> I. Current events of Maharashtra State National & International Importer. II. Indian & world geography / History III. Indian Policy & governance constitution & political system	
B)	<u>Aptitude Test</u> I. Logical reasoning & analytical ability II. Decision making & problem resolving. III. General Analytical methods (BIS) for analysis of Air/ Water/ HW / BMW / MSW (Part- II) Basic Skill in Analysis Analytical method – Water / Air / HW / MSW / BMW -Reagen Preparation / Glassware washing / Media preparation.	

परीक्षा पध्दत व गुण

अ) गट- अ मधील सर्व पदांकरिता

१	लेखी परिक्षा	एकूण गुण - १६०	वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न
२	मुलाखत	एकूण गुण - ४०	--

ब) गट – “ब” व “क” मधील सर्व पदांकरिता

१	लेखी परिक्षा	एकूण गुण - २००	वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न
---	--------------	----------------	------------------------------

चुकीच्या उत्तरासाठी गुण वजा केले जाणार नाहीत.

- गट ब व गट क संवर्गातील पद भरतीची कार्यवाही सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक प्रानिमं १२२२/प्र.क्र.५४/का -१३ अ, दिनांक ०४ मे, २०२२ व शासनाकडून वेळोवेळी या संदर्भात निर्गमित होणाऱ्या शासन निर्णय व आदेशानुसार करण्यात येईल.

परीक्षा शुल्क

१	खुल्या प्रवर्गाच्या उमेदवारांसाठी रु १०००/-
२	मागास प्रवर्गाच्या उमेदवारांसाठी रु ९००/-
३	अनाथ उमेदवारांसाठी रु ९००/-
४	माजी सैनिक / दिव्यांग माजी सैनिक यांचेसाठी परीक्षा शुल्क माफ राहिल.
५	फक्त ऑनलाईन पध्दतीनेच परीक्षा शुल्क स्विकारले जाईल
६	परीक्षा शुल्क भरल्याबाबतची ऑनलाईन चलनाची (पावती) प्रत ही ऑनलाईन पध्दतीने केलेल्या अर्जाच्या प्रतीसोबत कागदपत्रांच्या तपासणीचे वेळी सादर करणे आवश्यक राहिल.
७	उमेदवारास प्रसिद्ध केलेल्या जाहिरातीमधील एकापेक्षा अधिक पदाकरीता अर्ज करावयाचे असल्यास अशा प्रत्येक पदासाठी स्वतंत्र अर्ज सादर करून त्यासाठी स्वतंत्र परीक्षा शुल्क भरणे बंधनकारक राहिल.

अर्ज भरणे व सादर करणेबाबत आवश्यक सूचना

१	उमेदवारांनी अर्ज भरण्यापूर्वी www.mpcb.gov.in/recruitment या मंडळाच्या संकेतस्थळावर जाऊन जाहिरात सविस्तर अभ्यासावी.
२	उमेदवारांनी https://ibpsonline.ibps.in/mpcboct23/ या लिंकवर दिनांक २९/१२/२०२३ ते १९/०१/२०२४ रोजी रात्री ११.५९ वाजेपर्यंत ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज करावा.
३	उमेदवारास अर्ज सादर करताना काही समस्या उद्भवल्यास https://cgrrs.ibps.in/ या लिंकवर अथवा १८०० २२२ ३६६/१८०० १०३ ४५६६ या हेल्पलाईन टोल फ्री नंबरवर संपर्क साधावा.
४	ऑनलाईन शुल्क भरण्यासाठी दिनांक २९/१२/२०२३ ते १९/०१ /२०२४ रोजी रात्री २३.५९ वाजेपर्यंत मुदत राहिल

५	अर्जात हेतूपुरस्सर खोटी माहिती देणे किंवा खरी माहिती दडवून ठेवणे किंवा त्यात बदल करणे किंवा पाठविलेल्या दाखल्यांच्या प्रतीतील नोंदीत अनधिकृतपणे खाडाखोड करणे किंवा खाडाखोड केलेले वा बनावट दाखले सादर करणे, परीक्षा कक्षातील गैरवर्तन, परीक्षेचे वेळी नक्कल करणे, वशीला लावण्याचा प्रयत्न करणे यासारखे अथवा परीक्षा कक्षाचे बाहेर अथवा परीक्षेनंतरही गैरप्रकार करणे-या उमेदवारांना गुण कमी करणे, विशिष्ट किंवा सर्व परीक्षांना व निवडींना अपात्र ठरविणे इत्यादी यापैकी प्रकरणपरत्वे योग्य त्या शिक्षा करणेचा तसेच प्रचलित कायदा व नियमांचे अनुषंगाने योग्य ती कारवाई करणेचे अधिकार मंडळाचे नियुक्ती प्राधिकारी यांना राहतील. तसेच विहित केलेल्या अर्हतेच्या अटी पूर्ण न करणारा अथवा गैरवर्तणूक करणारा उमेदवार कोणत्याही टप्प्यावर निवड होण्यास अपात्र ठरेल. तसेच निवड झाल्यानंतर देखील सेवा समाप्तीस पात्र ठरेल
६	वयाच्या पुराव्यासाठी सक्षम प्राधिका-याने दिलेला जन्माचा दाखला, शाळा सोडल्याचा दाखला, माध्यमिक (एस.एस.सी) परीक्षा उत्तीर्ण प्रमाणपत्र, वय व अधिवासाबाबत शासनाकडील सक्षम प्राधिका-याने दिलेले प्रमाणपत्र ग्राह्य धरणेत येईल.
७	शैक्षणिक अर्हतेसंदर्भात आवश्यक माहिती दिलेल्या क्रमाने नमूद करावी. संबंधित परीक्षेच्या गुणपत्रकावरील दिनांक हा शैक्षणिक अर्हता धारण केल्याचा दिनांक समजणेत येईल व त्या आधारे उमेदवाराची पात्रता ठरविणेत येईल.
८	गुणांऐवजी श्रेणी पध्दत असल्यास कागदपत्र पडताळणीचे वेळी उमेदवारांनी गुणपत्रकासोबत श्रेणीची (Grade) यादी सादर करावी.
९	भरती प्रक्रिया पूर्ण होईपर्यंत लॉग इन आयडी नंबर तसेच पासवर्ड जतन करुन ठेवावा तसेच नोंदणीकृत भ्रमणध्वनी क्रमांक व ईमेल कायम ठेवावा.
१०	ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज सादर करण्याची सर्वसाधारण प्रक्रिया खालीलप्रमाणे आहे. १. प्रोफाईल निर्मिती / प्रोफाईल अद्ययावत करणे. २. अर्ज सादरीकरण ३. शुल्क भरणा

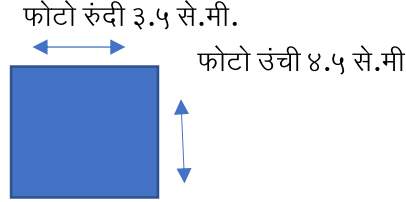
प्रोफाईल निर्मिती / प्रोफाईल अद्ययावत करणे

१	https://ibpsonline.ibps.in/mpcboct23/ या लिंकवर वापरकर्त्याने प्रोफाईल निर्मिती करण्याकरीता “नवीन वापरकर्त्याची नोंदणी” (click here for new Registration) वर क्लिक केल्यानंतर यंत्रणा लॉग-इन पृष्ठ प्रदर्शित करेल. नवीन खाते (वापरकर्त्याचे नाव, लॉगिन व पासवर्ड) निर्माण करण्यासाठी लॉग-इन पृष्ठाद्वारे विचारलेली सर्व माहिती भरुन नोंदणीची प्रक्रिया पूर्ण करावी.
२	प्रोफाईलद्वारे माहिती भरताना उमेदवाराने स्वतःचाच वैध ई-मेल आयडी, वैध भ्रमणध्वनी क्रमांक व जन्म दिनांक नोंदविणे आवश्यक आहे.
३	उमेदवारांकडे नित्य वापरात असेल असा ई-मेल आयडी व भ्रमणध्वनी क्रमांक असणे आवश्यक आहे. तसेच भरती प्रक्रिये दरम्यान पत्रव्यवहार, प्रवेशपत्र आणि इतर माहिती ऑनलाईन देण्यात येणार असल्याकारणामुळे भरती प्रक्रियेच्या संपूर्ण कालावधीमध्ये नोंदणीकृत सदर ई-मेल आयडी व भ्रमणध्वनी क्रमांक वैध / कार्यरत राहणे आवश्यक आहे.
४	वरीलप्रमाणे प्रोफाईलची निर्मिती झाल्यानंतर वापरकर्त्याने स्वतःच्या लॉगिन व पासवर्डद्वारे प्रवेश करुन प्रोफाईलमध्ये विचारलेली वैयक्तिक माहिती, संपर्क तपशील, इतर माहिती, शैक्षणिक अर्हता, अनुभव इत्यादी संदर्भातील तपशीलाची अचूक नोंद करावी.

फोटो व स्वाक्षरी अपलोड करणे:-

नोंदणीची प्रक्रिया व प्रोफाईलद्वारे विचारलेली माहिती भरून झाल्यानंतर उमेदवाराने स्वतःचे छायाचित्र / फोटो (रुंदी ३.५ से.मी. X उंची ४.५ से.मी.) व स्वतःची स्वाक्षरी स्कॅन करून खालीलप्रमाणे अपलोड करावी

- १) एका पांढऱ्या स्वच्छ कागदावर विहित आकाराचा फोटो चिकटवावा. फोटोवर स्वाक्षरी करू नये अथवा फोटो साक्षांकित करू नये. वरील सुचनांनुसार फोटो कागदावर व्यवस्थित चिकटवावा, स्टॅपल अथवा पिनिंग करू नये. फक्त स्कॅनरवर ठेवून थेट स्कॅन येईल.
- २) फोटोचा आकार खालीलप्रमाणे असणे गरजेचे .

- ३) छायाचित्र अर्जाच्या दिनांकाच्या सहा महिन्याहून आधी काढलेले नसावे आणि ते ऑनलाईन परिक्षेच्या वेळी उमेदवाराच्या रुपाशी जुळणारे असावे
- ४) विहित आकार/ क्षमतेप्रमाणे काळ्या शाईच्या (बॉल) पेनने स्वच्छ कागदावर स्वाक्षरी करावी. उमेदवाराने स्वतःस्वाक्षरी करणे आवश्यक आहे. अन्य कोणत्याही व्यक्तीने स्वाक्षरी केल्यास ती ग्राह्य धरण्यात येणार नाही.
- ५) वरीलप्रमाणे विहित आकारातील फक्त फोटो व स्वाक्षरी वेगवेगळी स्कॅन करावी. संपूर्ण पृष्ठ अथवा फोटो व स्वाक्षरी एकत्रित स्कॅन करू नये.
- ६) स्कॅन करून अपलोड केलेली स्वाक्षरी, प्रवेशपत्र / हजेरीपट व तत्सम कारणासाठी वापरण्यात येईल. परीक्षेच्या वेळी, प्रत्यक्ष कागदपत्रे तपासणीच्या वेळी व अन्य कोणत्याही वेळी अर्ज भरताना केलेली स्वाक्षरी व फोटो न जुळल्यास उमेदवारास अपात्र ठरविण्यात येईल, अथवा अन्य कायदेशीर कारवाई करण्यात येईल.

अर्ज नोंदणी

१. उमेदवारांनी अर्ज भरताना <https://ibpsonline.ibps.in/mpcboct23/> या लिंकवर क्लिक करा जे एक नवीन स्क्रीन उघडेल.
२. अर्ज नोंदणी करण्यासाठी, "नवीन नोंदणीसाठी येथे क्लिक करा" (Click here for New Registration) टॅब निवडा आणि नाव, संपर्क तपशील आणि ईमेल आयडी प्रविष्ट करा. प्रणालीद्वारे तात्पुरता नोंदणी क्रमांक आणि पासवर्ड तयार केला जाईल केला जाईल आणि स्क्रीनवर प्रदर्शित केला जाईल. उमेदवाराने तात्पुरता नोंदणी क्रमांक आणि पासवर्ड नोंदवावा. तात्पुरती नोंदणी आणि पासवर्ड दर्शविणारा E-mail आणि SMS देखील पाठविला जाईल.
३. जर उमेदवार एकाच वेळी अर्ज भरू शकत नसेल, तर तो "सेव्ह आणि नेक्सट" (Save & Next) टॅब निवडून आधीच "एंटर" (Enter) केलेला डेटा जतन करू शकतो. ऑनलाईन अर्ज "सबमिट" (Submit) करण्यापूर्वी उमेदवारांना ऑनलाईन अर्जातील तपशीलांची पडताळणी करण्यासाठी "सेव्ह आणि नेक्सट" (Save & Next) सुविधेचा वापर करण्याचा सल्ला देण्यात येत आहे आणि आवश्यक असल्यास त्यात बदल करावा. दृष्टिहीन उमेदवारांनी अर्ज काळजीपूर्वक भरावा आणि अंतिम सबमिशन करण्यापूर्वी ते बरोबर असल्याची खात्री करण्यासाठी तपशीलांची पडताळणी करून घ्यावी.
४. उमेदवारांनी ऑनलाईन अर्जातील तपशील काळजीपूर्वक भरावेत आणि त्याची पडताळणी करावी, कारण "पूर्ण नोंदणी" (COMPLETE REGISTRAION BUTTON) बटणावर क्लिक केल्यानंतर कोणताही बदल शक्य होणार नाही/करणे शक्य होणार नाही.

५. उमेदवाराचे नाव किंवा त्याचे / तिचे वडील/ पती इ.चे नाव अर्जामध्ये बरोबर लिहिलेले असावे, जसे ते प्रमाणपत्र/गुणपत्रिका/ओळख पुराव्यामध्ये दिसते. कोणताही बदल / तफावत आढळल्यास उमेदवार अपात्र ठरू शकतो.
६. “तुमचे तपशील सत्यापित करा” (Validate your details) आणि “जतन करा आणि पुढील” (Save & Next) बटणावर क्लिक करून तुमचा अर्ज जतन करा.
७. फोटो आणि स्वाक्षरी स्कॅनिंग आणि अपलोड करण्याच्या मार्गदर्शक तत्वांमध्ये दिलेल्या वैशिष्ट्यांनुसार उमेदवाराने फोटो आणि स्वाक्षरी अपलोड करण्याची कार्यवाही करावी.
८. नोंदणीपूर्वी संपूर्ण अर्जाचे पूर्वावलोकन आणि पडताळणी करण्यासाठी “पूर्वावलोकन” (Preview) टॅबवर क्लिक करा.
९. आवश्यक असल्यास तपशील सुधारावा आणि छायाचित्र, स्वाक्षरी आणि इतर तपशील बरोबर असल्याची पडताळणी आणि खात्री केल्यानंतरच नोंदणी पूर्ण वर क्लिक करा
१०. ”पेमेंट”(Payment) टॅबवर क्लिक करा आणि पेमेंटसाठी पुढे जावे व “सबमिट” (Submit) बटणावर क्लिक करावे
११. उमेदवाराने Hand Written Declaration form स्वतःच्या हस्ताक्षरात लिहून upload करावा. या संदर्भात सदर Link वर देण्यात आलेल्या candidate Guidelines मधील सूचना वाचाव्यात.

परीक्षा शुल्क भरणे :

ऑनलाइन मोड:

१. डेबिट कार्ड (Repay/Visa/MasterCard/Maestro) क्रेडिट कार्ड, इंटरनेट बँकिंग, IMPS, कॅश कार्ड्स / मोबाइल वॉलेट वापरून पेमेंट केले जाऊ शकते.
२. व्यवहार यशस्वीरीत्या पूर्ण झाल्यावर, एक ई-पावती तयार होईल.
३. ई-पावती तयार न होणे अयशस्वी फी प्रदान दर्शविते.
४. उमेदवारांनी ई -पावती आणि फी तपशील असलेल्या ऑनलाइन अर्जाची प्रिंटआउट घेणे आवश्यक आहे.

छायाचित्र व स्वाक्षरी अपलोड (Upload of Photo/Signature) करण्यासाठी मार्गदर्शक

ऑनलाइन अर्ज करण्यापूर्वी उमेदवाराने खाली दिलेल्या वैशिष्ट्यांनुसार त्याचा/तिचा फोटो, स्वाक्षरी असणे आवश्यक आहे

- छायाचित्र प्रतिमा (रुंदी ३.५ cm x उंची ४.५cm)
- छायाचित्र अलीकडील पासपोर्ट शैलीचे रंगीत चित्र असणे आवश्यक आहे.
- हलक्या रंगाच्या, शक्यतो पांढऱ्या, पार्श्वभूमीच्या विरुद्ध घेतलेले असावे
- टोपी आणि गडद चष्मा स्वीकार्य नाहीत.
- परिमाण २०० x २३० पिक्सेल (प्राधान्य)
- फाइलचा आकार २०kb-५०kb दरम्यान असावा
- स्कॅन केलेल्या प्रतिमेचा आकार ५० kb पेक्षा जास्त नसावा.

स्वाक्षरी:

- अर्जदाराला काळ्या शाईच्या पेनने पांढऱ्या कागदावर सही करावी लागेल.
- परिमाण १४० x ६० पिक्सेल (प्राधान्य)
- फाइलचा आकार १०kb- २०kb दरम्यान असावा. स्कॅन केलेल्या प्रतिमेचा आकार २० kb पेक्षा जास्त नाही याची खात्री करा.

कागदपत्रे स्कॅन करणे:

- स्कॅनर रिझोल्यूशन किमान २०० dpi वर सेट करा
- रंग true colour सेट करा

कागदपत्रे अपलोड करण्याची प्रक्रिया:-

■ ऑनलाईन अर्ज भरताना उमेदवाराला छायाचित्र, स्वाक्षरी अपलोड करण्यासाठी स्वतंत्र लिंक प्रदान केल्या जातील.

■ संबंधित लिंकवर क्लिक करा “छायाचित्र /स्वाक्षरी अपलोड करा”

तुमचा फोटो, स्वाक्षरी अपलोड केल्याशिवाय तुमचा ऑनलाईन अर्ज नोंदणीकृत होणार नाही.

- १ छायाचित्रातील चेहरा किंवा स्वाक्षरी अस्पष्ट असल्यास उमेदवाराचा अर्ज नाकारला जाऊ शकतो.
- २ ऑनलाईन अर्जामध्ये छायाचित्र / स्वाक्षरी अपलोड केल्यानंतर उमेदवारांनी प्रतिमा स्पष्ट आहेत आणि योग्यरित्या अपलोड केल्या आहेत हे तपासावे.
- ३ उमेदवाराने हे सुनिश्चित केले पाहिजे की अपलोड करावयाचा फोटो आवश्यक आकाराचा आहे आणि चेहरा स्पष्टपणे दिसला पाहिजे.

टीप :- ऑनलाईन नोंदणी केल्यानंतर उमेदवारांनी त्यांच्या प्रणालीदारे तयार केलेल्या ऑनलाईन अर्जाची प्रिंट आउट घ्यावी.

अर्ज सादरीकरण

१. सदर अर्ज <https://ibpsonline.ibps.in/mpcboct23/> या लिंकवर दिनांक २९/१२/२०२३ पासून दिनांक १९/०१/२०२४ रोजी ११.५९ पर्यंत भरण्यासाठी उपलब्ध होतील.

२. कृपया लक्षात घ्या की, उमेदवारांनी परीक्षा शुल्क दिलेल्या पेमेंट गेटवे द्वारे ऑनलाईन पध्दतीने अदा करावे.

सर्वसाधारण सूचना

- १ नोंदणी व अर्ज भरण्याची प्रक्रिया उमेदवाराने करणे.
- २ अर्ज मराठी व इंग्रजीमध्ये उपलब्ध करून देण्यात आला असला, तरी संगणक प्रक्रियेकरिता अर्ज इंग्रजीमध्ये भरणे आवश्यक आहे. संक्षिप्तपणे (Abbreviations) वा आद्याक्षरे (Initials) न देता संपूर्ण नाव व संपूर्ण पत्ता नमूद करावा. नावाच्या / पत्याच्या दोन भागांमध्ये एका स्पेसने जागा सोडावी.
- ३ महिला उमेदवारांनी त्यांच्या नावात काही बदल असल्यास (लग्नापूर्वीचे नाव, लग्नानंतरचे नाव) त्यासंदर्भात आवश्यक कागदपत्रे, विवाह नोंदणी दाखला, नाव बदलाबाबतचे शासन राजपत्र, शपथपत्र असणे आवश्यक आहे.
- ४ एस.एस.सी अथवा तत्सम प्रमाणपत्रांवरील नावाप्रमाणे अर्ज भरावेत. त्यानंतर नाव बदलले असल्यास अथवा प्रमाणपत्रातील नावात कोणत्याही प्रकारचा बदल झाला असल्यास, त्यासंबंधीच्या बदलासंदर्भातील राजपत्राची प्रत कागदपत्र पडताळणीच्या वेळी सादर करावी.
- ५ जाहिरातीत नमूद पदाकरिता अर्ज केलेल्या परिक्षेकरिता पात्र ठरलेल्या उमेदवारांना परीक्षेचे प्रवेशपत्राकरिता (Hall Ticket) स्वतंत्र URL Link मंडळाच्या संकेतस्थळावर परिक्षेच्या किमान ७ दिवस अगोदर उपलब्ध करून देण्यात येईल, उमेदवारांनी परीक्षा प्रवेशपत्र संकेतस्थळावरून काढून घ्यावे.
- ६ परीक्षेच्या वेळी उमेदवाराने प्रवेशपत्राची प्रिंट व ओळखीचा पुरावा (छायाप्रतीसह) सोबत ठेवणे बंधनकारक आहे. त्याशिवाय कोणत्याही उमेदवारांस परिक्षेस बसण्यास परवानगी दिली जाणारी नाही. परीक्षा कक्षात प्रवेश पत्र व ओळखीच्या पुराव्याची छायाप्रत जमा करावी.

परीक्षा केंद्र :-

१. मुंबई/ठाणे	२. नाशिक	३.पुणे	४. छत्रपती संभाजीनगर
५. कोल्हापूर	६. नागपूर	७. अमरावती	

उमेदवारांनी उपलब्ध असलेल्या परीक्षा केंद्रामधून परीक्षा केंद्र निवडावे.

(टिप- सदरची परीक्षा ही ऑनलाईन पध्दतीने संगणकावर विविध सत्रात घेण्यात येणार असल्याने उमेदवाराने निवडलेले परीक्षा केंद्रच उमेदवाराला मिळेल याची हमी देता येणार नाही, याची उमेदवारांनी नोंद घ्यावी. याबाबत कोणतीही तक्रार विचारात घेतली जाणार नाही.)

- १ ऑनलाईन परिक्षेनंतर निवडीस पात्र उमेदवारांना महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभागाकडील शासन निर्णय दि. ४ मे २०२२ अन्वये कागदपत्रे पडताळणीकरिता बोलावण्यात येईल.
- २ काही अपरिहार्य कारणास्तव परिक्षेच्या तारखांमध्ये/ परिक्षेच्या ठिकाणामध्ये बदल करावा लागल्यास त्याबाबतची माहिती मंडळाच्या www.mpcb.gov.in/recruitment संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात येईल. याबाबत लेखी स्वरूपात कोणत्याही प्रकारे पत्रव्यवहार केला जाणार नाही.

ओळख पटवणे :

परीक्षा केंद्रावर प्रवेशपत्रासह उमेदवाराचे ओळख पटवणारे मूळे कागदपत्रासह व उमेदवाराचा अलीकडच्या काळातील फोटो असलेले वैध फोटो ओळखपत्र जसे पॅन कार्ड पारपत्र, वाहनाचालक परवाना, मतदार ओळखपत्र, आधार कार्ड, बँक पोस्ट, फोटोसहीतचे पासबुक, फोटोसही असणारे नोंदणीकृत विद्यापीठ, कॉलेज चे फोटोसहित ओळखपत्र, बार कौन्सिलचे ओळखपत्र हे समवेक्षक पर्यवेक्षकाला सादर करणे आवश्यक आहे. उमेदवाराचे प्रवेशपत्र, हजेरीपत्रक, उपस्थितीपत्रक आणि त्याने सादर केलेल्या कागदपत्रांच्या आधारे उमेदवाराची ओळख पटविली जाईल. जर उमेदवाराची ओळख पटवण्याबाबत काही शंका उपस्थित झाल्यास किंवा ओळख शंकास्पद असल्यास त्याला परीक्षेसाठी उपस्थित राहू दिले जाणार नाही, सदर उमेदवाराचे मूळ प्रवेशपत्र व ओळखपत्राची एक छायाप्रत परीक्षा हॉलमध्ये जमा करणे आवश्यक राहिल.

टीप:—उमेदवाराने परीक्षेला उपस्थित राहताना स्वतःची ओळख पटविण्यासाठीची आवश्यक ती मुळ कागदपत्रे, त्या कागदपत्रांच्या छायांकित प्रती परीक्षेच्या प्रवेशपत्रासह सादर करणे आवश्यक आहे. परीक्षेच्या प्रवेशपत्रावरील नाव (परीक्षेसाठी नोंदणी केल्यानुसार) सोबत सादर करण्यात येणाऱ्या ओळखपत्राशी तंतोतंत जुळणे आवश्यक आहे. ज्या महिला उमेदवारांच्या पहिल्या / मधल्या / शेवटच्या नावात विवाहानंतर फरक पडला असेल त्यांनी याबाबत विशेष खबरदारी घेणे आवश्यक आहे. सदर महिला उमेदवारांनी नावात बदल झाल्याबाबतचे राजपत्र विवाह नोंदणी प्रमाणपत्र यापैकी एक पुरावा सादर करणे आवश्यक आहे. परीक्षेचे प्रवेशपत्र व सादर करण्यात आलेले फोटो ओळखपत्र यामधील नावात कोणतीही तफावत आढळल्यास उमेदवारास परीक्षेला उपस्थित राहू दिले जाणार नाही.

रेशनकार्ड, शिकारू वाहन परवाना ओळखपत्र म्हणून ग्राह्य धरले जाणार नाही.

- १ परीक्षेला उशिरा येण्याबाबत —
परीक्षेच्या प्रवेशपत्रात परीक्षेला हजर राहण्यासाठी दिलेल्या वेळेनंतर येणाऱ्या उमेदवारांना परीक्षेला उपस्थित राहू दिले जाणार नाही. प्रवेशपत्रावरील परीक्षेसाठी उपस्थित राहण्याची वेळ ही प्रत्यक्ष परीक्षा सुरु होण्याच्या आधीची असणार आहे. परीक्षेची वेळ जरी दोन तास (१२० मिनिटे) असली तरी उमेदवारास ओळख पटवणे. आवश्यक कागदपत्रे गोळा करणे, सूचना देणे या सर्व बाबी पूर्ण करण्यासाठी साधारण एक तास आधी परीक्षा केंद्रावर उपस्थित रहावे लागेल.
- २ निवड प्रक्रिये दरम्यान गैरवर्तणूक अनूचित प्रकार गैरप्रकार करताना दोषी आढळलेल्या उमेदवारांवर करण्यात येणारी कार्यवाही-
उमेदवाराने त्याच्या हितासाठी खोटी व चुकीची माहिती तपशिल देवू नये, खोटी माहिती तथा खोटा तपशिल तयार करून सादर करू नये किंवा कोणतीही माहिती ऑनलाईन अर्ज भरताना दडवून ठेवू नये. जर उमेदवाराने खोटी माहिती तथा खोटा तपशील तयार करून सादर केला तर उमेदवारास अपात्र ठरविण्यात येईल व योग्य ती कायदेशीर कारवाई करण्यात येईल.

परीक्षेच्या वेळेत किंवा एकूण निवड प्रक्रिये दरम्यान जर उमेदवाराने

१. अनुचित प्रकार करणे किंवा
२. तोतयेगिरी करणे किंवा तोतयांच्या सेवा वापरणे किंवा
३. परीक्षेच्या ठिकाणी गैरवर्तणूक करणे किंवा परीक्षेच्या पेपरमधील माहिती किंवा तत्संबंधी काही माहिती कोणत्याही कारणासाठी पूर्ण किंवा त्याचा काही भाग मौखिक किंवा लेखी किंवा इलेक्ट्रॉनिकली किंवा मेकॅनिकली उघड करणे, प्रकाशित करणे, पाठवणे, साठवणे किंवा
४. स्वतःच्या उमेदवारीबद्दल अनियमित किंवा अयोग्य पध्दतीचा अवलंब करणे किंवा स्वतःच्या उमेदवारीबद्दल गैरमार्गाने पाठींबा मिळविणे किंवा दळणवळणाची भ्रमणध्वनी किंवा तत्सम इलेक्ट्रॉनिक साधने यांचा वापर परीक्षेच्या ठिकाणी करणे
५. परीक्षा कक्षातील परीक्षा नियंत्रण अधिकारी यांच्याशी अरेरावी करणे, उध्दटपणे वागणे, त्यांना लाच देऊ पाहणे

अशा कृत्यांमध्ये दोषी आढळल्यास अशा उमेदवारांस फौजदारी कार्यवाहीस सामोरे जावे लागेल तसेच सदर उमेदवारास परीक्षेसाठी अपात्र ठरविले जाईल.

१. मंडळातर्फे घेण्यात येणाऱ्या वेगवेगळ्या परीक्षेसाठी बसण्यापासून काही ठराविक कालावधीसाठी किंवा कायमचे प्रतिरोधित केले जाईल.
२. जर उमेदवार मंडळाच्या सेवेत आधीच रुजू झाला असेल तर त्याची सेवा समाप्त केली जाईल.

परीक्षा केंद्र

१. सदर परीक्षा प्रवेश पत्रामध्ये नमूद केलेल्या परीक्षा केंद्रावर ऑनलाईन पध्दतीने परीक्षा घेतली जाईल
२. परीक्षा केंद्र, परीक्षेचे ठिकाण, दिनांक, वेळ व सत्र इत्यादीबाबत बदलाची विनंती मान्य केली जाणार नाही. उमेदवाराने मागितलेल्या केंद्रा व्यतिरिक्त इतर परीक्षा केंद्र देण्याचे अधिकार मंडळ राखून ठेवत आहे.
३. उमेदवारांनी आपल्या जबाबदारीवर स्वखर्चाने परीक्षा केंद्रावर उपस्थित रहावयाचे आहे. या संबंधात कोणत्याही प्रकारची हानी/नुकसानीस मंडळ जबाबदार राहणार नाही.

पदसंख्या व आरक्षणासंदर्भात सर्वसाधारण तरतुदी:-

१. वर नमूद केलेल्या पदसंख्या व प्रवर्गनिहाय आरक्षणामध्ये वाढ, घट अथवा बदल होण्याची शक्यता आहे.
२. पदसंख्या व प्रवर्गनिहाय आरक्षणामध्ये बदल झाल्यास त्याबाबतची घोषणा/सूचना मंडळाच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात येईल व त्या आधारेच भरती प्रक्रिया राबविण्यात येईल.
३. महिला, माजी सैनिक, खेळाडू, प्रकल्पग्रस्त, भुकंपग्रस्त, अंशकालीन, अनाथ व दिव्यांगासाठीचे समांतर आरक्षण शासनाने सदर संदर्भात वेळोवेळी प्रचलित आदेश, शासन निर्णय व नियमानुसार राहिल.
४. एखादी जात-जमात राज्य शासनाकडून मागास प्रवर्गातील आरक्षणासाठी पात्र असल्याचे घोषित केलेले असल्यासच तसेच सक्षम प्राधिकाऱ्याने प्रदान केलेले जात प्रमाणपत्र उमेदवाराकडे अर्ज सादर करतेवेळीच उपलब्ध असल्यासच संबंधित जात/जमातीचे उमेदवार आरक्षणासाठी पात्र असतील.
५. प्रस्तुत जाहिरातीमध्ये नमूद संवर्गामध्ये काही मागास प्रवर्ग व समांतर आरक्षणाची पदे उपलब्ध आहेत. तथापि सदर भरती प्रक्रिये दरम्यान कोणत्याही टप्प्यावर (जाहिरात प्रसिध्द झाल्यानंतर ते परिक्षेचा निकाल अंतिम होईपर्यंतच्या कालावधीत) जाहिरातीत नमूद नसलेल्या मागासप्रवर्ग तसेच समांतर आरक्षणाकरिता पदे उपलब्ध होण्याची अथवा त्यामध्ये बदल, वाढ किंवा घट होण्याची शक्यता आहे. परिक्षेचा निकाल अंतिम करतांना सदर बदललेली पदसंख्या विचारात घेतली जाईल. यामुळे परिक्षेच्या जाहिरातीत पदे आरक्षित नसल्यामुळे किंवा पदसंख्या कमी

असल्यामुळे परिक्षेसाठी अर्ज केला नसल्याची व त्यामुळे निवडीची संधी वाया गेल्याबाबतची सबब/तक्रार नंतर कोणत्याही टप्प्यावर विचारात घेही जाणार नाही.

६. समांतर आरक्षणाबाबत सामान्य प्रशासन विभाग, शासन परिपत्रक, क्रमांक एसआरव्ही-१०१२/प्र.क्र.१६/१२/१६-अ, दिनांक १३ ऑगस्ट २०१४ व शासन शुध्दीपत्रक सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक संकिर्ण-१११८/प्र.क्र.३९/१६-अ, दिनांक १९ डिसेंबर २०१८ आणि त्यानंतर शासनाने यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.
७. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन परिपत्रक क्र. सीबीसी-२०१२/प्र.क्र.१८२/विजाभज-१, दिनांक २५ मार्च, २०१३ अन्वये विहित केलेल्या कार्यपध्दतीनुसार तसेच शासनाकडून वेळोवेळी निर्गमित करण्यात येणाऱ्या शासन निर्णय, आदेश, परिपत्रक, शुध्दीपत्रकानुसार जाहिरातीमध्ये नमूद अर्ज स्वीकारणाचा अंतिम दिनांक, संबंधित उमेदवार उन्नत व प्रगत व्यक्ती/गटामध्ये मोडत नसल्याबाबतची पडताळणी करण्यासाठी गृहीत धरण्यात येईल.
८. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन परिपत्रक क्र. सीबीसी-२०१३/प्र.क्र.१८२/विजाभज-१, दिनांक १७ ऑगस्ट २०१३ नुसार जारी करण्यात आलेल्या आदेशानुसार उन्नत व प्रगत व्यक्ती/गटामध्ये मोडत नसल्याचे नॉन क्रिमीलेअर प्रमाणपत्राच्या वैधतेचा कालावधी विचारात घेण्यात येईल.
९. अद्ययावत नॉन क्रिमीलेअर प्रमाणपत्र/आधिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील असल्याबाबतचा पुरावा म्हणून सक्षम प्राधिकाऱ्याने वितरित केलेले व अर्ज करण्याच्या अंतिम दिनांकास वैध असणारे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल.
१०. प्रस्तुत सरळसेवा भरतीसाठी सामाजिक आरक्षणांतर्गत अर्ज केलेल्या उमेदवाराचा अराखीव (खुला) पदांवरील निवडीकरिता विचार करण्याकरिता शासनाच्या प्रचलित धोरणानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.
११. अराखीव (खुला) प्रवर्गातील उमेदवारांकरिता विहित केलेल्या वयोमर्यादा तसेच पात्रताविषयक निकषासंदर्भातील सर्व अटी व शर्तीची पूर्तता करणाऱ्या सर्व उमेदवारांचा (मागासवर्गीय उमेदवारांसह) अराखीव (खुला) सर्वसाधारण पदांवरील शिफारशीकरिता विचार होत असल्याने, सर्व आरक्षित प्रवर्गातील उमेदवारांनी त्यांच्या प्रवर्गाकरिता पद आरक्षित/उपलब्ध नसले तरी, अर्जामध्ये त्यांच्या मुळ प्रवर्गाबाबतची माहिती अचूकपणे नमूद करणे बंधनकारक आहे.
१२. कोणत्याही प्रकारच्या आरक्षणाचा लाभ हा केवळ महाराष्ट्राचे सर्वसाधारण रहिवासी असलेल्या उमेदवारांना अनुज्ञेय आहे. सर्वसाधारण रहिवासी या संज्ञेचा भारतीय लोकप्रतिनिधीत्व कायदा १९५० च्या कलम २० अनुसार जो अर्थ आहे तोच अर्थ राहिल राहिल.
१३. सामान्य प्रशासन विभाग, शासन परिपत्रक, क्रमांक मकसी-१००७/प्र.क्र.३६/का३६, कद.१० जुलै २००८ अनुसार महाराष्ट्र कर्नाटक सीमा भागातील महाराष्ट्र शासनाने दावा सांगितलेल्या ८६५ गावातील मराठी भाषिक उमेदवार, संबंधित उमेदवार मंडळाच्या सेवा प्रवेश विनियमातील सर्व अटी व शर्तीची पूर्तता करित असल्यास ते उमेदवार त्या संबंधित पदासाठी अर्ज करू शकतील. त्याकरिता संबंधित मराठी भाषिक उमेदवारांनी ते महाराष्ट्र शासनाने दावा सांगितलेल्या ८६५ गावातील रहिवासी असल्यासंबंधातील त्यांच्या त्या भागातील वास्तव्याचा सक्षम प्राधिकाऱ्यांचा दाखला सादर करणे अनिवार्य राहिल.
१४. विमुक्त जाती(अ), भटक्या जमाती (ब), भटक्या जमाती (क) व भटक्या जमाती (ड) या प्रवर्गासाठी आरक्षित असलेली पदे आंतरपरिवर्तनिय असून आरक्षित पदांसाठी संबंधित प्रवर्गातील योग्य व पात्र उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास प्रचलित शासन धोरणाप्रमाणे उपलब्ध प्रवर्गातील उमेदवारांचा गुणवत्तेनुसार विचार करण्यात येईल.
१५. सामाजिक अथवा समांतर आरक्षणाचा अथवा सोयी सवलतीचा दावा करणाऱ्या उमेदवाराकडे संबंधित कायदा/नियम/आदेशानुसार विहित नमुन्यातील प्रस्तुत जाहिरातीस अनुसरून अर्ज स्वीकारण्यासाठी विहित केलेल्या दिनांकापूर्वीचे अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकापूर्वीचे वैध प्रमाणपत्र असणे अनिवार्य आहे.
१६. सामाजिक व समांतर आरक्षणासंदर्भात विविध न्यायालयामध्ये दाखल न्यायप्रविष्ट प्रकरणी अंतिम निर्णयाच्या अधीन राहून पदभरतीची कार्यवाही करण्यात येईल..

खेळाडू आरक्षण :-

१. शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांक राक्रीधो-२००२/प्र.क्र.६८/क्रीयुसे-२, दि. ०१ जुलै, २०१६ तसेच शासन शुध्दीपत्रक शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांक राक्रीधो-२००२/प्र.क्र.६८/क्रीयुसे-२, दि. १८ ऑगस्ट, २०१६ त्याचप्रमाणे शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांक: संकिर्ण-१७१६/प्र.क्र.१८/क्रीयुसे-२, दि. ३० जून, २०२२ आणि त्यानंतर शासनाने या संदर्भात वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार प्राविण्य प्राप्त खेळाडू आरक्षणासंदर्भात तसेच वयोमर्यादेतील सवलती संदर्भात कार्यवाही करण्यात येईल.
२. प्राविण्य प्राप्त खेळाडू व्यक्तींसाठी आरक्षणाचा दावा करणाऱ्या उमेदवारांच्या बाबतीत क्रीडा विषयक अर्हता धारण करीत असल्याबाबत सक्षम प्राधिकाऱ्याने प्रमाणित केलेले पात्र खेळाचे प्राविण्य प्रमाणपत्र परिक्षेस अर्ज सादर करण्याचा अंतिम दिनांक किंवा तत्पूर्वीचे असणे बंधनकारक आहे.
३. खेळाचे प्राविण्य प्रमाणपत्र योग्य दर्जाचे असल्याबाबत तसेच तो खेळाडू उमेदवार खेळाडूसाठी आरक्षित पदावरील निवडीसाठी पात्र ठरतो, याविषयीच्या पडताळणीकरिता त्यांचे प्राविण्य प्रमाणपत्र संबंधित विभागगीय उप संचालक कार्यालयाकडे प्रस्तुत परिक्षेस अर्ज सादर करण्याच्या दिनांकापूर्वीच सादर केलेले असणे बंधनकारक आहे. अन्यथा प्राविण्य प्राप्त खेळाडू आरक्षणाकरिता पात्र समजले जाणार नाही.
४. परिक्षेस अर्ज सादर करण्याचा अंतिम दिनांकाचे किंवा तत्पूर्वीचे सक्षम क्रीडा प्राधिकरणाने निर्गमित केलेले क्रीडा प्रमाणपत्र सादर केले नसल्यास अथवा सादर प्राणिकरणाकडे क्रीडा प्रमाणपत्र पडताळणीसाठी केलेल्या अर्जाची पोचपावती सादर केली नसल्यास, संबंधित उमेदवाराचा खेळाडूकरिता आरक्षित पदावर विचार करण्यात येणार नाही.
५. परिक्षेस अर्ज सादर करताना खेळाडू उमेदवाराने विहित अर्हता धारण करीत असल्याबाबत सक्षम प्राधिकाऱ्याने प्रमाणित केलेले प्राविण्य प्रमाणपत्र तसेच त्यांचे प्राविण्य प्रमाणपत्र योग्य असल्याबाबत तसेच खेळाडू कोणत्या संवर्गातील खेळाडूसाठी आरक्षित पदावरील निवडीकककरिता पात्र ठरतो, याविषयीचा सक्षम प्राधिकाऱ्याने प्रदान केलेले प्राविण्य प्रमाणपत्र पडताळणीचाबाबतचा अहवाल सादर केला तरच उमेदवारांचा संबंधित संवर्गातील खेळाडूसाठी आरक्षित पदावर शिफारशी-नियुक्तीकरिता विचार करण्यात येईल.
६. एकापेक्षा अधिक खेळांची प्राविण्य प्रमाणपत्रे असणाऱ्या खेळाडू उमेदवाराने एकाच वेळेस सर्व खेळांची प्राविण्य प्रमाणपत्रे प्रमाणित करण्याकरिता संबंधित उपसंचालक कार्यालयाकडे सादर करणे बंधनकारक आहे.

दिव्यांग आरक्षण :-

१. दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम २०१६ च्या आधारे शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक दिव्यांग२०१८/प्र.क्र.११४/१६-अ, दिनांक २९ मे, २०१९ तसेच या संदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात आलेल्या आदेशानुसार दिव्यांग व्यक्तींच्या आरक्षणासंदर्भात कार्यवाही करण्यात येईल.
२. दिव्यांग उमेदवाराने किमान ४० टक्के दिव्यांग असल्याबाबतचे प्रमाणपत्र सादर केलेल्या व निवड झालेल्या दिव्यांग उमेदवारांना वैद्यकीय मंडळाने शारीरिकदृष्ट्यापात्र ठरविल्यानंतरच त्यास प्रत्यक्ष नेमणूक देण्यात येईल.
३. दिव्यांग व्यक्तीसाठी असलेली पदे भरावयाच्या एकूण पदसंख्येपैकी असेल.
४. दिव्यांग व्यक्तीकरिताचे आरक्षण एकूण समांतर आरक्षण आहे. दिव्यांगासाठी आरक्षित पदावर गुणवततेनुसार निवड झालेल्या उमेदवारांचा समावेश, उमेदवार ज्या सामाजिक प्रवर्गाचा आहे त्या सामाजिक प्रवर्गातून करण्यात येईल.
५. दिव्यांग व्यक्तींची संबंधित संवर्ग/पदाकरिता पात्रता शासनाकडून वेळोवेळी निर्गमित करण्यात आलेल्या आदेशानुसार राहिल.
६. सर्वसाधारण उमेदवारांप्रमाणे तसेच प्रचलित शासन नियमाप्रमाणे दिव्यांग उमेदवारांना देण्यात आलेल्या सवलतीचा लाभ न घेता एखाद्या पदावर निवड झाली असल्यास अशा दिव्यांग उमेदवाराची

गणना दिव्यांगासाठी आरक्षित पदावर करण्यात येत नाही व दिव्यांगासाठी आरक्षित पदे/पद हे दिव्यांग उमेदवारामधून भरण्यात येईल.

७. दिव्यांग व्यक्तीसाठी असलेल्या वयोमर्यादेचा अथवा इतर कोणत्याही प्रकारचा फायदा घेऊ इच्छिणाऱ्या उमेदवारांनी सर्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्रमांक अप्रकि-२०१८/प्र.क्र.४६/आरोग्य-६, दिनांक १४ सप्टेंबर, २०१८ मधील आदेशानुसार केंद्र शासनाच्या www.swavlambancard.gov.in अथवा SADM या संगणकीय प्रणालीद्वारे वितरित करण्यात आलेले नवीन नमुन्यातील दिव्यांगत्वाचे प्रमाणपत्र सादर करणे अनिवार्य आहे.
८. लक्षणीय दिव्यांगत्व असलेले उमेदवार/व्यक्ती खालील सववलतींच्या दाव्यास पात्र असतील:-
  - अ. दिव्यांगत्वाचे प्रमाण किमान ४०% अथवा त्यापेक्षा जास्त असल्यास तसेच पद लक्षणीय दिव्यांगत्व व्यक्तीसाठी आरक्षित असल्यास नियमानुसार अनुज्ञेय आरक्षण व इतर सोयी-सवलती
  - आ. दिव्यांगत्वाचे प्रमाण किमान ४०% अथवा त्यापेक्षा जास्त असल्यास तसेच पद संबंधित दिव्यांग प्रकारासाठी सुनिश्चित केलेले असल्यास नियमानुसार अनुज्ञेय आरक्षण व इतर सोयी-सवलती
९. प्रस्तुत परिक्षेद्वारे भरण्यात येणाऱ्या संवर्ग/पदांच्या बाबतीत पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग, शासन निर्णय क्रमांक, दिव्यांग-२०२१/प्र.क्र.३७/आस्थापना, दिनांक ०३ मार्च, २०२१ तसेच दिव्यांग-२०२१/प्र.क्र.३७/आस्थापना, दिनांक १७ जून, २०२१ अन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करण्यात आलेली आहेत. त्याबाबतची माहिती पुढीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांगत्वाचा प्रवर्ग व पात्रता निकष	
१	प्रादेशिक अधिकारी	S,ST,BN,L,R W,SE	a	LV
			b	HH
			c	OA, LC,DW,AAV
			d	ASD(M), SLD,MI
			e	MD Involving a to d above
२	वरिष्ठ वैज्ञानिक अधिकारी	S,ST,W,BN,L,KC,PP, MF,RW,SE,C	a	LV
			b	HH
			c	LC,AAV
			d	ASD (M), SLD,MI
			e	MD Involving a to d above
३	वैज्ञानिक अधिकारी	S,ST,W,,MF,RW,SE,H	a	LV
			b	HH
			c	LC, AAV
			d	ASD(M), SLD, MI
			e	MD Involving a to d above
४	कनिष्ठ वैज्ञानिक अधिकारी	S, ST, BN, MF,RW,SE	a	LV
			b	HH
			c	LC, AAV
			d	ASD(M), SLD, MI

			e	MD Involving a to d above
५	प्रमुख लेखापाल	S,ST,W,RW,SE,H,C	a	B.LV,
			b	D,HH
			c	OA,OL,BL,BA,OAL,CP,LC,Dw,AAV,
			d	SLD,MI
			E	MD Involving a to d above
६	विधी सहायक	S,ST,W,BN,RW,SE,H,C.MF	a	B.LV,
			b	D,HH
			c	OA,BA,OL,BL,OAL,BLA,BLOA,CP,LC,Dw,AAV
			d	ASD (M),SLD,MI
			e	MD Involving a to d above
७	कनिष्ठ लघुलेखक	S,ST,W,L MF,RW,SE,H.C	a	B. LV,
			b	HH
			c	OA,OL,BL,OAL,CP,LC,Dw,AAV
			d	ASD (M),SLD,MI
			e	MD Involving a to d above
८	कनिष्ठ वैज्ञानिक सहायक	S,ST,W,L MF,SE,RW C,BN.L,H,C	a	LV
			b	HH
			c	LC, AAV
			d	ASD (M)] SLD,MI
			e	MD Involving a to d above
९	वरिष्ठ लिपिक	S,ST,W, MF,RW SE,C	a	LV
			b	D,HH
			c	OA, OL,BL,BA,OAL,CP,LC,Dw,AAV,MDy
			d	SLD,MI
			e	MD Involving a to d above
१०	प्रयोगशाळा सहायक	S, ST, W, MF, SE,H, C	a	LV
			b	D, HH
			c	OA, OLOAL,CP,LC, Dw ,AAV
			d	ASD (M,MoD), SLD
			e	MD Involving a to d above
११	कनिष्ठ लिपिक/ टंकलेखक	S, ST, W, BN, RW, SE,H,C,MF	a	B.LV,
			b	D,HH
			c	OA,OL,BL,BA,OAL,CP,LC,Dw,AAV
			d	ASD (M),SLD,MI
			e	MD Involving a to d above

Abbreviations:

Sr.No.	Abbreviation	Long Form	Sr. No.	Abbreviation	Long Form
१	S	Sitting	७	H	Hearing
२	ST	Standing	८	BN	Bending
३	W	Walking	९	L	Lifting
४	MF	Manipulation by Fingers	१०	KC	Kneeling Crouching
५	RW	Reading & Writing	११	PP	Pulling & Pushing
६	SE	Seeing	१२	C	Communication

Category Abbreviations:

Sr.No	Abbreviation	Long Form	Sr. No	Abbreviation	Long Form
१	LV	Low Vision	११	AAV	Acid Attack Victims
२	D	Deaf	१२	SLD	Specific Learning Disability
३	HH	Hard of Hearing	१३	MD	Multiple Disabilities
४	OA	One arm	१४	BL	Both Leg
५	BA	Both arm	१५	ASD(M)	Autism Spectrum Disorder(M=Mid)
६	OL	One leg	१६	MI	Mental illness.
७	CP	Cerebral Palsy	१७	B	Blind
८	LC	Leprosy Cured	१८	Mdy	Muscular Dystrophy
९	Dw	Dwarfism	१९	MI (M)	Mental illness
१०	OAL	One arm and one leg	२०	ASD	Autism Spectrum Disorder
११	ID	Intellectual Disability			

दिव्यांग उमेदवारास लेखनिक व अनुग्रह कालावधी

१०. लक्षणीय दिव्यंगत्व असलेल्या उमेदवारांना परिक्षेच्या वेळी लेखनिक व इतर सोयी-सवलती उपलब्ध करून देण्यासंदर्भात शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक: दिव्यांग-२०१९/प्र.क्र.२००/दि.क.२, दिनांक ०५ ऑक्टोबर, २०२१ अन्वये जारी करण्यात आलेल्या 'लक्षणीय (Benchmark) दिव्यांग व्यक्तींच्याबाबत लेखी परिक्षा घेण्याबाबतची मार्गदर्शिका-२०२१' तसेच त्यानंतर शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.

अनाथ आरक्षण:-

१. अनाथ व्यक्तीचे आरक्षण शासन निर्णय, महिला व बालविकास विभाग, क्रमांक: अनाथ-२०२२/प्र.क्र.१२२/का-०३, दिनांक ०६ एप्रिल,२०२३ व दिनांक १० मे, २०२३ अनुसार तसेच याबाबत शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात येणाऱ्या आदेशानुसार राहिल.
२. अनाथ आरक्षण धोरण शासन निर्णय, महिला व बालविकास विभाग,पूरक पत्र, क्रमांक: अनाथ-२०२२/प्र.क्र.१२२/का-०३, दिनांक १० मे, २०२३ अन्वये एखाद्या भरतीमध्ये अनाथ आरक्षणाच्या एका प्रवर्गासाठी उपलब्ध जागांवर गुणवत्तेनुसार त्या प्रवर्गातील अनाथ उमेदवार पुरेशा प्रमाणात उपलब्ध होऊ शकले नाहीत, तर त्या भरती प्रक्रियेमध्ये ती पदे अनाथांच्या दुसऱ्या प्रवर्गातील उमेदवारांमधून गुणवत्तेनुसार भरण्यात येतील.
३. अनाथांसाठी आरक्षित पदांवर गुणवत्तेनुसार निवड झालेल्या उमेदवारांचा समावेश तो ज्या सामाजिक प्रवर्गाचा आहे, त्या प्रवर्गात करण्यात येईल.
४. अनाथ आरक्षणाचा दावा केलेल्या उमेदवारांनी महिला व बालविकास विभाग यांच्या दिनांक ०६ सप्टेंबर,२०२२, दिनांक ०६एप्रिल,२०२३ व दिनांक १० मे, २०२३ रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे विहित करण्यात आलेल्या कार्यपध्दतीनुसार महिला व बालविकास विभागाच्या सक्षम प्राधिकारी यांचे विहित नमुन्यातील अनाथ प्रमाणपत्र व महाराष्ट्र राज्याचे अधिवास प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल. अन्था आरक्षणाचा दावा विचारात घेतला जाणार नाही.
५. अनाथ आरक्षणातून निवड झालेल्या उमेदवारांच्या बाबतीत त्यांच्या नियुक्ती पश्चात ६ महिन्यांच्या कालावधीत आयुक्त, महिला व बालविकास विभाग, पुणे यांच्याकडून अनाथ प्रमाणपत्राची पडताळणी करून घेण्यात येईल.
६. अनाथांसाठी संस्थात्मक व संस्थाबाह्य अशा दोन प्रकारात आरक्षण देय राहिल.

संस्थात्मक आरक्षण :-

संस्थात्मक आरक्षणामधून लाभ घेऊ इच्छिणाऱ्या उमेदवारांमध्ये ज्यांच्या वयाची १८ वर्षे पूर्ण होण्यापूर्वी त्यांच्या आई वडिलांचे निधन झाले आहे व ज्यांचे शासन मान्यताप्राप्त संस्थांमध्ये पालन पोषण झाले आहे, अशा उमेदवारांचा समावेश राहिल. महिला व बालविकास विभागांतर्गत बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम २०१५ अन्वये कार्यरत बालकांच्या काळजी व संरक्षणाशी संबंधित संस्थांमध्ये तसेच महिला व बालविकास विभागाव्यतिरिक्त अन्य विभागाकडून मान्यता प्रदान करण्यात आलेली अनाथालये अथवा तत्सदृश संस्थांमध्ये पालन झालेल्या अनाथांचा यामध्ये समावेश असेल.

संस्थाबाह्य आरक्षण :-

संस्थाबाह्य आरक्षणामधून लाभ घेऊ इच्छिणाऱ्या उमेदवारांमध्ये ज्यांच्या वयाची १८ वर्षे पूर्ण होण्यापूर्वी त्यांच्या आई वडिलांचे निधन झाले आहे व ज्यांचे शासन मान्यताप्राप्त संस्थेबाहेर/नातेवाईकांकडे संगोपन झालेले आहे अशा उमेदवारांचा समावेश राहिल.

माजी सैनिकांसाठीचे आरक्षण :-

१. उमेदवार स्वतः माजी सैनिक असेल, असल्यास त्याने त्याबाबत स्पष्टपणे दावा करणे आवश्यक राहिल, अन्यथा त्यास माजी सैनिकांना अनुज्ञेय असलेले लाभ मिळणार नाहीत.
२. माजी सैनिकांकरिता आरक्षणाबाबत तरतुदी शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात आलेल्या/ येणाऱ्या आदेशानुसार असतील.
३. गुणवत्ता यादीमध्ये येणाऱ्या माजी सैनिक उमेदवारांनी जिल्हा सैनिक बोर्डात नाव नोंदणी केली असल्यास मूळ प्रमाणपत्र व इतर आवश्यक कागदपत्रे तपासणीच्या वेळी

सादर करणे आवश्यक आहे. निवड झालेल्या माजी सैनिक उमेदवारांच्या कागदपत्रांची सक्षम अधिकाऱ्यांकडून पडताळणी झाल्याशिवाय त्यांना नियुक्ती आदेश देण्यात येणार नाही.

४. सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. आरटीए-१०८२-३५०२/सीआर-१००-१६-अ दिनांक ०२ सप्टेंबर, १९८३ अनुसार- (अ) माजी सैनिकांसाठी आरक्षित असलेल्या पदांवर भरती करतांना युध्द काळात आणि युध्द नसताना सैन्यातील सेवेमुळे दिव्यंगत्व आलेला माजी सैनिक १५ टक्के राखीव पदांपैकी उपलब्ध पदांवर प्राधान्यक्रमाने नियुक्तीसाठी पात्र राहिल. (ब) युध्द काळात आणि युध्द नसताना सैनिक सेवेत मृत झालेल्या किंवा दिव्यंगत्व येऊन नोकरीसाठी अयोग्य झालेल्या माजी सैनिकांच्या कुटुंबातील फक्त एका व्यक्ती त्यानंतरच्या पसंतीक्रमाने १५% आरक्षित पदांपैकी उपलब्ध पदांवर नियुक्तीस पात्र राहिल. तथापि, उमेदवाराने महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या सेवाप्रवेश विनियमानुसार संबंधित पदासाठी आवश्यक शैक्षणिक अर्हता धारण केलेली असणे आवश्यक आहे.

५. माजी सैनिक आरक्षणाकरिता आवश्यक प्रमाणपत्रांचा तपशिल:-

- अ. माजी सैनिकांसाठी असलेल्या वयोमर्यादा व आरक्षणाचा लाभ घेऊ इच्छिणाऱ्या उमेदवारांनी सैनिकी सेवेतून मुक्त केल्याबाबतचे विहित नमुन्यातील सक्षम प्राधिकाऱ्याने प्रदान केलेले प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
- आ. उमेदवाराचा ज्या सामाजिक प्रवर्गामध्ये समावेश होत असेल, त्या प्रवर्गसंबंधीचे जात प्रमाणपत्र तसेच वैध नॉन क्रिमिलेअर प्रमाणपत्र (लागू असल्यास) सादर करणे आवश्यक आहे.
- इ. जाहिरातीमध्ये नमूद पदांकरिता विहित केलेली केलेली शैक्षणिक अर्हता धारण केलेली असणे अनिवार्य आहे.

प्रकल्पग्रस्त आरक्षण:-

१. सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. एईएम-१०८०/३५/१६-अ, दिनांक २० जानेवारी, १९८० तसेच या संदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी नमूद करण्यात येणाऱ्या आदेशानुसार प्रकल्पग्रस्तांचे आरक्षण राहिल.
२. गुणवत्ता यादीमध्ये येणाऱ्या प्रकल्पग्रस्त उमेदवारांनी सक्षम प्राधिकारी यांचेकडील प्रकल्पग्रस्त असल्याबाबतचे शासकीय नोकरी मिळणेसाठी विहित केलेले मुळ प्रमाणपत्र व संबंधित कागदपत्रे सादर करणे बंधनकारक राहिल. निवड झालेल्या प्रकल्पग्रस्त उमेदवारांचे मूळ प्रमाणपत्र हे संबंधित प्रमाणपत्र निर्गमित करणारे अधिकारी यांचे कार्यालयाकडून पडताळणी करून घेतले जाईल.
३. सदर पडताळणीअंती प्राप्त होणाऱ्या अहवालाच्या आधारे सदर प्रवर्गातील उमेदवारांना नियुक्ती आदेश देण्याबाबतची कार्यवाही करण्यात येईल.

भूकंपग्रस्त आरक्षण:-

१. सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. भूकंप-१००९/प्र.क्र.२०७/२००९/१६ब, दिनांक २७ ऑगस्ट, २००९ तसेच या संदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात आलेल्या/येणाऱ्या आदेशानुसार भूकंपग्रस्तांसाठीचे आरक्षण राहिल.
२. गुणवत्ता यादीमध्ये येणाऱ्या भूकंपग्रस्त उमेदवारांनी सक्षम प्राधिकारी यांचेकडील भूकंपग्रस्त असल्याबाबतचे शासकीय नोकरी मिळणेसाठी विहित केलेले मुळ प्रमाणपत्र व संबंधित कागदपत्रे सादर करणे बंधनकारक राहिल. निवड झालेल्या भूकंपग्रस्त उमेदवारांचे मूळ प्रमाणपत्र हे संबंधित प्रमाणपत्र निर्गमित करणारे अधिकारी यांचे कार्यालयाकडून पडताळणी करून घेतले जाईल.
३. सदर पडताळणी अंती प्राप्त होणाऱ्या अहवालाच्या आधारे सदर प्रवर्गातील उमेदवारांना नियुक्ती आदेश देण्याबाबतची कार्यवाही करण्यात येईल.

पदवीधर अंशकालीन कर्मचारी आरक्षण :-

१. सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र.पअंक-१००९/प्र.क्र.२००/२००९/१६-अ, दिनांक २७ ऑक्टोबर, २००९ व क्रमांक पअंक-१००९/प्र.क्र.२००/२००९/१६-अ, दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१३ अनुसार शासकीय कार्यालयामध्ये ३ वर्षांपर्यंत दरमहा मानधनावर काम केलेल्या उमेदवाराने सदरच्या अनुभवाची रोजगार मार्गदर्शक केंद्रामध्ये नोंद केलेली असणे आवश्यक आहे.
२. निवड झालेल्या अंशकालीन कर्मचाऱ्यांची त्यांच्या अनुभवाचे सेवायोजन कार्यालयाकडील मुळ प्रमाणपत्र व तहसिलदार यांचेकडील प्रमाणपत्र कागदपत्रांच्या पडताळणीच्या वेळी सादर करणे आवश्यक राहिल.
३. सदर पडताळणी अंती प्राप्त होणाऱ्या अहवालाच्या आधारे सदर प्रवर्गातील उमेदवारांना नियुक्ती आदेश देण्याबाबतची कार्यवाही करण्यात येईल.

महिला आरक्षण :-

१. महिलांकरिता आरक्षित पदावर पात्र महिला उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास त्या-त्या प्रवर्गातील पात्र पुरुष उमेदवारांचा विचार करण्यात येईल.
२. महिलांकरिता आरक्षित पदावर दावा करणाऱ्या उमेदवारांनी महिला आरक्षणाचा लाभ घ्यावयाचा असल्यास त्यांनी अर्जांमध्ये न चुकता महाराष्ट्राचे अधिवासी (Domicile) असल्याबाबतचे प्रमाणपत्र सादर करावे. महाराष्ट्र शासन, महिला व बाल विकास, शासन निर्णय क्रमांक महिआ-२०२३/प्र.क्र.१२३/कार्या-२, दिनांक ०४ मे २०२३ अन्वये खुल्या प्रवर्गातील महिलांकरिता आरक्षित असलेल्या पदावर निवडीकरिता नॉन क्रिमिलेअर प्रमाणपत्राची अट रद्द करण्यात आलेली आहे. तसेच, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती वगळता अन्य मागास प्रवर्गातील महिलांकरिता आरक्षित असलेल्या पदावर निवडीसाठी दावा करू इच्छिणाऱ्या महिलांना त्या-त्या मागास प्रवर्गासाठी इतर मागासप्रवर्ग व बहुजन कल्याण विभाग तसेच सामान्य प्रशासन विभागाकडून वेळोवेळी विहित करण्यात आल्याप्रमाणे नॉन क्रिमिलेअर प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल.

खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक आरक्षण :-

१. सदरचे आरक्षण हे खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठी लागू करण्यात आलेले आहे.
२. खुल्या प्रवर्गाव्यतिरिक्त इतर प्रवर्गातील उमेदवारांना सदर आरक्षणाचा लाभ अनुज्ञेय नाही.
३. या आरक्षणाचा लाभ घेण्यासाठी अर्जदाराच्या/उमेदवाराच्या कुटूंबाचे एकत्रित वार्षिक उत्पन्न रुपये ८.०० लाखाच्या आत असले पाहिजे व ती व्यक्ती किंवा त्यांचे कुटूंबिय महाराष्ट्र राज्यात दिनांक १३ ऑक्टोबर १९६७ रोजी किंवा त्यापूर्वीचे रहिवासी असणे आवश्यक आहे.
४. उमेदवाराकडे सक्षम प्राधिकारी यांनी विहित नमुन्यातील निर्गमित केलेले प्रमाणपत्र असणे आवश्यक आहे.
५. आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक (ईडबल्युएस) या संवर्गातील उमेदवारांकरिता सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक राआधो-४०१९/प्र.क्र. ३१/१६-अ, दिनांक १२ फेब्रुवारी, २०१९ व दि. ३१ मे २०२१ नुसार विहित केलेले मूळ प्रमाणपत्र, कागदपत्र पडताळणीच्या वेळी सादर करणे आवश्यक आहे. आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील उमेदवारांच्या प्रमाणपत्रांचा ग्राह्यता कालावधी शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन

विभाग, क्र. राआधो-२०२३/प्र.क्र. ४०/१६-अ, दिनांक २३ मार्च, २०२३ अनुसार समजण्यात येईल.

६. आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक (ईडबल्युएस) या प्रवर्गाच्या आरक्षणासंदर्भात शासनाने वेळोवेळी जारी केलेल्या शासन निर्णय/आदेशानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.

पात्रतेच्या सर्वसाधारण अटी :-

सर्वसाधारण अटी व शर्ती	शेरा
उमेदवार भारताचा नागरिक असावा	
उमेदवार हा महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असावा	अधिवास (Domicile) प्रमाणपत्र आवश्यक
सामान्य प्रशासन विभाग, शासन परिपत्रक, क्रमांक मकसी-१००७/प्र.क्र.३६/ का३६, दि. १० जुलै २००८ अनुसार महाराष्ट्र कर्नाटक सीमा भागातील महाराष्ट्र शासनाने दावा सांगितलेल्या ८६५ गावातील मराठी भाषिक उमेदवारांना अर्ज करता येईल	सदर उमेदवाराने ८६५ गावातील १५ वर्षांचे वास्तव्य/ रहिवासी असल्यासंबंधातील सक्षम प्राधिकाऱ्यांचा विहित नमुन्यातील दाखला सादर करणे अनिवार्य राहिल. सदर उमेदवारांना सामाजिकदृष्ट्या मागास प्रवर्गापैकी कोणत्याही प्रवर्गाचा लाभ अनुज्ञेय नाही.

वयोमर्यादा :-

- अ** सामान्य प्रशासन विभागाचा शासन निर्णय क्रमांक सनिव२०२३/प्र.क्र.१४/कार्या-१२, दि. ०३ मार्च, २०२३ अनुसार, सदर शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून ते ३१ डिसेंबर, २०२३ पर्यंत शासकीय सेवेत सरळसेवेने नियुक्ती संदर्भात प्रसिध्द होणाऱ्या सर्व जाहिरातींकरिता अर्ज करणाऱ्या उमेदवारांसाठी दिनांक २५/०४/२०१६ च्या शासन निर्णयात विहित केलेल्या कमाल वयोमर्यादेत (खुल्या प्रवर्गासाठी ३८ वर्षे व मागास प्रवर्गासाठी ४३ वर्षे) दोन वर्षे इतकी शिथिलता (खुल्या प्रवर्गासाठी ४० वर्षे व मागास प्रवर्गासाठी ४५ वर्षे) देण्यात आलेली आहे व त्यानुसार प्रस्तुत भरतीकरिता कमाल वयोमर्यादा दोन वर्षे शिथिलक्षम राहिल.
- ब** महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या नियमित आस्थापनेवर कार्यरत अधिकारी/कर्मचाऱ्यांसाठी कमाल वयोमर्यादा ५० वर्षे इतकी शिथिलक्षम राहिल.
- क** १ डिसेंबर २०२३ रोजी असलेले उमेदवाराचे वय ग्राह्य धरण्यात येईल.

प्रस्तुत जाहिरातीद्वारे भरावयाच्या पदांकरिता खालीलप्रमाणे वयोमर्यादा राहिल-

अ.क्र.	आरक्षण	किमान वयोमर्यादा	कमाल वयोमर्यादा	दि. ३ मार्च २०२३ अन्वये सुधारीत वयोमर्यादा (शिथिलक्षम सहित)
१	खुला प्रवर्ग	१८	३८	४०
२	मागासवर्गीय उमेदवार	१८	४३	४५
३	दिव्यांग उमेदवार	१८	४५	४७
४	प्रकल्पग्रस्त	१८	४५	४७
५	भूकंपग्रस्त	१८	४५	४७
६	अंशकालिन	१८	५५	५७

७	माजी सैनिक	सशस्त्र दलात केलेली सेवा + ३ वर्षे		सशस्त्र दलात केलेली सेवा + ३ वर्षे + २ वर्षे
८	माजी सैनिक (दिव्यांग)	४५		४७
९	खेळाडू	१८	४३	४५
१०	अनाथ	१८	४३	४५
११	<ul style="list-style-type: none"> • स्वातंत्र्य सैनिकाचे पाल्य • १९९१ चे जनगणना कर्मचारी • १९९४ नंतरचे निवडणूक कर्मचारी • शासकीय कर्मचारी/ 	१८	४५	४७

म.प्र.नि.मंडळातील अधिकारी/कर्मचारी यांच्यासाठी कमाल वयोमर्यादा - ५० वर्षे

जात प्रमाणपत्र व जात वैधता प्रमाणपत्र

अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती (अ) भटक्या जमाती (ब) भटक्या जमाती (क) भटक्या जमाती (ड) विशेष मागास प्रवर्ग व इतर मागासवर्गीय उमेदवारांना संबंधीत आरक्षणाचा लाभ घ्यावयाचा असल्यास सक्षम प्राधिकाऱ्याने निर्गमित केलेले जात प्रमाणपत्र व जात वैधता प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.

लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन

महाराष्ट्र नागरी सेवा (लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन) नियम २००५ मधील तरतुदीनुसार शासकीय सेवेतील भरतीमध्ये विहित नमुन्यातील प्रतिज्ञापन नियुक्ती वेळेस हजर होताना विवाहीत उमेदवारांनी सादर करणे बंधनकारक राहिल. प्रतिज्ञापनामध्ये नमूद केल्यानुसार हयात असलेल्या अपत्यांची संख्या दोन पेक्षा अधिक असेल तर दिनांक २८ मार्च २००६ व तदनंतर जन्माला आलेल्या अपत्यामुळे उमेदवार शासकीय सेवेच्या नियुक्तीसाठी अनर्ह ठरविण्यास पात्र होईल. या नियमातील व्याख्येनुसार लहान कुटुंब याचा अर्थ दोन अपत्ये यांसह पत्नी व पती असा आहे.

निवडप्रक्रिया

जाहिरातीमध्ये नमूद अर्हता /पात्रते विषयक अटी किमान असून किमान अर्हता धारण केली म्हणून उमेदवार शिफारशीसाठी पात्र असणार नाही.

सेवा भरतीची संपूर्ण प्रक्रिया महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाचे सेवा प्रवेश विनियम १९९६ व शासनाकडून वेळोवेळी करण्यात येणाऱ्या सुधारणा शासनाकडून वेळोवेळी निर्गमित करण्यात आलेले शासन निर्णय/ तरतुदीनुसार राबविण्यात येईल.

दिव्यांग व्यक्तींसाठी मार्गदर्शक सूचना :-

१. दृष्टीहिन व ज्यांच्या लेखन गतीवर कायमस्वरूपी प्रतिकूल परिणाम झालेला आहे, असे उमेदवार ऑनलाईन परीक्षेदरम्यान खालील मुद्दा क्रमांक ११ आणि १२ मध्ये नमूद मर्यादेच्या अधीन राहून लेखनिकाचा वापर करू शकतात. जेथे लेखनिक वापरला जातो अशा सर्व प्रकरणांसाठी खालील नियम लागू होतील.
२. लक्षणीय दिव्यांगत्व असलेल्या परीक्षार्थी यांना स्पर्धा परीक्षेस बसताना लेखनाची अडचण तसेच लेखनाची गती कमी असल्यास त्यांनी केलेल्या मागणीनुसार दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम २०१६ मधील कलम २ (आर) नुसार लक्षणीय (Benchmark) दिव्यांग व्यक्तींच्या वर्गवारीमधील अंधत्व / शारिरीक दिव्यांगत्व (दोन्ही हात बाधित/ नसलेली)/ मेंदूचा पक्षाघात असलेल्या दिव्यांग परीक्षार्थींना लेखनिक यांची सुविधा वापरू शकतात.
३. उमेदवाराला त्याच्या/ तिच्या स्वखर्चाने स्वतःला लेखनिकाची व्यवस्था करावी लागेल
४. लेखनिक यांची शैक्षणिक पात्रता सदर परीक्षेकरिता असलेल्या किमान शैक्षणिक पात्रतेपेक्षा कमी असावी आणि उमेदवाराच्या शैक्षणिक पात्रतेपेक्षा एका टप्प्याने कमी असावी.
५. उमेदवाराने निवडलेला लेखनिक हा त्याच परीक्षेसाठी उमेदवार नसावा. निवड प्रक्रियेच्या कोणत्याही टप्प्यावर वरील नियमांचे उल्लंघन आढळून आल्यास, उमेदवार आणि लेखनिक या दोघांची उमेदवारी रद्द केली जाईल. परीक्षेत लेखनिकाच्या सेवा वापरण्यास पात्र इच्छित उमेदवारांनी ऑनलाईन अर्जांमध्ये तसे नमूद करणे आवश्यक राहिल. ऑनलाईन अर्जांमध्ये तसेच नमूद नसल्यास नंतर लेखनिक वापरण्याची केलेली कोणतीही विनंती विचारात घेतली जाणार नाही.
६. लेखनिक म्हणून सेवा देणारी व्यक्ती एकापेक्षा जास्त उमेदवारांना लेखनिक म्हणून सेवा देऊ शकणार नाही. त्याबाबत उमेदवाराने आवश्यक ती काळजी घ्यावी.
७. लेखनिक उपरोल्लिखित सर्व विहित अर्हतेचे निकषांची पूर्तता करित असल्याचे हमीपत्र व आवश्यक वैद्यकीय प्रमाणपत्र उमेदवाराने परीक्षा सुरु होण्यापूर्वी पर्यवेक्षक / केंद्र प्रमुख यांच्याकडे द्यावे लागेल. तदनंतर जर उमेदवार किंवा लेखनिक विहित अर्हतेच्या निकषांची पूर्तता करित नसल्याचे आढळून आल्यास किंवा त्यांनी मूलभूत माहिती दडविली असल्याचे निष्पन्न झाल्यास ऑनलाईन परीक्षेच्या निकालाची पर्वा न करता अर्जदारांची उमेदवारी रद्द केली जाईल. (उमेदवाराने सोबत जोडलेल्या विहित नमुन्यातील प्रमाणपत्र व हमीपत्र सादर करणे अनिवार्य राहिल)
८. जे उमेदवार लेखनिकाचा वापर करतात त्यांना परीक्षेच्या प्रत्येक तासासाठी २० मिनिटे अतिरिक्त वेळ भरपाई म्हणून देण्यात येईल. परीक्षेदरम्यान लेखनिकाने स्वतःहून प्रश्नांची उत्तरे देऊ नयेत. असे कोणतेही वर्तन आढळल्यास अर्जदाराची उमेदवारी रद्द केली जाईल.
९. उमेदवारांना दिलेल्या भरपाईचा वेळ संगणक प्रणालीवर आधारीत असल्याने ज्या उमेदवारांनी अर्ज करताना लेखनिकाची सेवा घेणार असल्याचे नमूद केलेले आहे. अशा नोंदणीकृत उमेदवारांनाच अतिरिक्त वेळ देण्यात येईल. भरपाईच्या वेळेसाठी नोंदणीकृत नसलेल्या अन्य उमेदवारांना ऐनवेळी अशा सवलतींना परवानगी दिली जाणार नाही.
१०. परीक्षेदरम्यान कोणत्याही टप्प्यावर लेखनिक स्वतंत्रपणे प्रश्नांची उत्तरे देत असल्याचे आढळल्यास संबंधीत उमेदवाराचे परीक्षा सत्र समाप्त केले जाईल आणि उमेदवाराची उमेदवारी रद्द केली जाईल. परीक्षा संपन्न झाल्यानंतरही जर परीक्षेदरम्यान लेखनिकाच्या सेवांचा स्वतंत्रपणे प्रश्नांची उत्तरे देण्यासाठी वापर केल्याचे परीक्षा प्रशासनास आढळून आल्यास अशा उमेदवारांची उमेदवारी देखील रद्द केली जाईल.
११. **अस्थिव्यंग आणि मेंदूचा पक्षाघात असलेल्या उमेदवारांसाठी मार्गदर्शक सूचना :-**
अस्थिव्यंग आणि मेंदूचा पक्षाघात (किमान ४०% दिव्यांगत्व) असलेल्या उमेदवारांनी

आवेदन पत्रामध्ये तसे नमूद केलेले असल्यास त्यांना प्रती तास २० मिनिटे अतिरिक्त वेळ दिला जाईल.

१२. **दृष्टीहीन उमेदवारांसाठी मार्गदर्शक सूचना :** दृष्टीहीन (ज्यांना ४०% अथवा त्यापेक्षा जास्त दिव्यांगत्व आहे) उमेदवार परीक्षेसाठी मॅग्निफाइड फॉन्टची सुविधा उपलब्ध करण्याचा पर्याय घेऊ शकतात. तसेच अशा उमेदवारांना भरपाई म्हणून दर तासासाठी अतिरिक्त २० मिनिटे देण्यात येतील.

सदरची मार्गदर्शक तत्वे केंद्र/ महाराष्ट्र शासनाने वेळोवेळी जाहिर केलेल्या सूचनांनुसार/ निर्णयानुसार असून त्यामध्ये शासनाने बदल केल्यास ते बदल लागू राहतील.

निवडसूचीची कालमर्यादा :

१. निवड समितीने तयार केलेली निवडसूची १ वर्षासाठी विधीग्राह्य राहिल. तदनंतर ही निवडसूची व्यपगत होईल. भरती प्रक्रियेदरम्यान शासनाने भरतीप्रक्रिया, निवडसूची, प्रतिक्षासूची इत्यादीचे अनुषंगाने दिलेले निर्देश तथा सूचना किंवा सुधारणा यथास्थितीत लागू राहतील.
२. निवड समितीने तयार केलेल्या निवडसूचीमधील ज्येष्ठतेनुसार उमेदवारांची नियुक्तीसाठी शिफारस केल्यानंतर शिफारस केलेला उमेदवार सदर पदावर विहित मुदतीत रुजू न झाल्यास किंवा संबंधीत पदाच्या सेवाप्रवेश नियमातील तरतुदीनुसार किंवा जात प्रमाणपत्र / अन्य आवश्यक प्रमाणपत्रांची अनुपलब्धता/ अवैधता किंवा अन्य कोणत्याही कारणास्तव नियुक्तीसाठी पात्र ठरत नसल्याचे आढळून आल्यास अथवा शिफारस केलेला उमेदवार रुजू झाल्यानंतर नजिकच्या कालावधीत त्याने राजीनामा दिल्यामुळे किंवा त्याचा मृत्यु झाल्याने पद रिक्त झाल्यास, अशी पदे त्या त्या प्रवर्गाच्या निवडसूचीतील प्रतिक्षा यादीतील उमेदवारांमधून निवडसूचीच्या कालमर्यादेत वरिष्ठतेनुसार उतरत्या क्रमाने भरण्यात येतील. तथापि भरती प्रक्रियेदरम्यान शासनाच्या सामान्य प्रशासन विभागाने भरती प्रक्रिया, निवडसूची, प्रतिक्षासूची इत्यादीचे अनुषंगाने दिलेले निर्देश तथा सूचना किंवा सुधारणा यथास्थितीत लागू राहतील.
३. मंडळाच्या सेवा प्रवेश विनियमनुसार नियुक्त झालेल्या व्यक्तीस १ वर्षाचा परिविक्षाधीन कालावधी लागू राहिल. परिविक्षाधीन कालावधी कोणतेही कारण न देता वाढवण्याचा अधिकार मंडळास राहिल. या पदावर नियुक्त झालेल्या व्यक्तीने परिविक्षाधीन कालावधी समाधानकारकरित्या पूर्ण केला नाही अथवा ती व्यक्ती त्या पदावर काम करण्यास योग्य नसल्याचे आढळून आल्यास तो /ती सेवा समाप्तीस पात्र राहिल.
४. समान गुण आढळलेल्या उमेदवारांच्या बाबतीत सा.प्र.वि. शासन निर्णय क्र. प्रानिमं.१२१६/(प्र.क. ६५/१६)/१३-अ. दि. १३ जून २०१८, दिनांक ०२/१२/२०१७ रोजीच्या शासन निर्णयामध्ये नमूद प्राधान्यक्रम तसेच याबाबत वेळोवेळी निर्गमित शासन आदेशानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.

सर्वसाधारण सूचना :-

१. ज्या उमेदवारांनी यापूर्वी जरी त्यांचे नाव रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्राकडे, सेवा योजन कार्यालय, समाजकल्याण, आदिवासी विकास प्रकल्प अधिकारी तसेच जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकार कार्यालयात नाव नोंदविले असले तरी अशा उमेदवारांना विहित मुदतीत स्वतंत्ररित्या ऑनलाईन अर्ज करणे व परीक्षा शुल्क भरणे आवश्यक राहिल (माजी सैनिकांना परीक्षा शुल्क भरणे आवश्यक नाही) तसेच प्रकल्पग्रस्त, भूकंपग्रस्त, अंशकालिन, खेळाडू अशा इच्छुक व पात्र उमेदवारांनी

देखील भरतीच्या अधिकृत संकेतस्थळावर ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज सादर करणे आवश्यक आहे. अशा उमेदवारांनी अन्य कोणत्याही मार्गाने सादर केलेले अर्ज विचारात घेतले जाणार नाहीत व त्यांना याबाबत कार्यालयामार्फत स्वतंत्रपणे कळविले जाणार नाही.

२. अनुभवाच्या बाबतीत मासिक, नियतकालिक, अंशकालिक, विद्यावेतन, अंशदानात्मक, विनावेतन तत्वावर केलेला अंशकालिन सेवेच्या कालावधीत सेवेत प्रभारी म्हणून नेमणूकीचा कालावधी, अतिरिक्त कार्यभाराचा कालावधी अनुभवासाठी ग्राह्य धरता येणार नाही.
३. सामान्य प्रशासन विभागाकडील शासन निर्णय क्र. बीसीसी-२०११/प्र.क्र.१०६४/२०११/ १६ ब, दिनांक १२ डिसेंबर २०११ नुसार मागासवर्गीय उमेदवारांना जात वैधता प्रमाणपत्र कागदपत्र तपासणीचे वेळी सादर करणे आवश्यक राहिल. शासन निर्णय दिनांक १२.१२.२०११ अन्वये निवड यादीत निवड झालेल्या उमेदवारांकडे जात वैधता प्रमाणपत्र नसल्यास ०६ महिन्यांचे आत, जात वैधता प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल. विहित मुदतीत जात वैधता प्रमाणपत्र सादर न केल्यास संबंधीत उमेदवारांना सेवेतून कमी करण्यात येईल.
४. वि.जा. (अ)/भ.ज. (ब)/ भ.ज. (क)/ भ.ज. (ड)/विमाप्र इमाव ईडब्ल्यूएस या प्रवर्गातील आरक्षणाचा लाभ घेऊ इच्छिणाऱ्या उमेदवारांनी उन्नत आणि प्रगत व्यक्ती व गट (क्रिमिलेयर) यामध्ये मोडत नसल्याबाबतचे सक्षम अधिका-याने दिलेले अलिकडील/ नवीनतम मूळ नॉन क्रिमिलेयर प्रमाणपत्र अर्ज सादर करण्याच्या शेवटच्या दिनांकापर्यंत प्राप्त करणे आवश्यक राहिल. सदर प्रमाणपत्राची पडताळणी कागदपत्र तपासणीच्या वेळी करण्यात येईल.
५. शासन परिपत्रक, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, सीबीसी-२०१२/प्र.क्र. १८२/विजाभज-१ दिनांक २५ मार्च २०१३ अन्वये विहित कार्यपध्दतीनुसार तसेच शासन शुध्दीपत्रक संबंधीत जाहिरातीमध्ये नमूद अर्ज स्वीकारण्याच्या अंतिम दिनांक संबंधीत उमेदवार उन्नत आणि प्रगत व्यक्ती / गटामध्ये मोडत नसल्याबाबतची पडताळणी करण्यासाठी गृहीत धरण्यात येईल.
६. शासन परिपत्रक, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, सीबीसी-२०१२/प्र.क्र. १८२/विजाभज-१ दिनांक १७ ऑगस्ट २०१३ अन्वये उन्नत आणि प्रगत व्यक्ती/ गट यामध्ये मोडत नसल्याचे नॉन क्रिमिलेयर प्रमाणपत्राच्या वैधतेचा कालावधी विचारात घेण्यात येईल.
७. शासकीय/ निमशासकीय कर्मचाऱ्यांनी त्यांचे अर्ज त्यांच्या संबंधीत नियुक्ती प्राधिकरणाच्या परवानगीने भरावयाचा आहे. अशी परवानगी प्राप्त केल्याची प्रत कागदपत्र पडताळणीच्या वेळी उमेदवारांकडे असणे आवश्यक आहे.
८. ऑनलाईन अर्ज केला अथवा विहित अर्हता धारण केली म्हणजे पात्रता परीक्षेस बसण्याचा/ कागदपत्र पडताळणीस बोलविण्याचा अथवा नियुक्तीचा हक्क प्राप्त झाला असे नाही. निवडीच्या कोणत्याही टप्प्यावर अर्जदार विहित अर्हता धारण करीत नसल्याचे आढळल्यास किंवा खोटी माहिती पुरविल्यास अथवा एखादया अर्जदाराने त्याच्या निवडीसाठी निवड समितीवर प्रत्यक्ष/ अप्रत्यक्षरित्या दबाब आणला अथवा गैरप्रकाराच्या अवलंब केल्यास त्यास निवड प्रक्रियेतून बाद करण्यात येईल.
९. निवड प्रक्रिया सुरु झाल्यानंतर किंवा नियुक्तीनंतर कोणत्याही क्षणी उमेदवारांनी दिलेली माहिती अगर कागदपत्रे खोटी सादर केल्याचे किंवा खरी माहिती दडवून ठेवल्याचे निदर्शनास आल्यास त्या उमेदवाराची उमेदवारी/नियुक्ती बाद करण्यात

- येईल व शासनाची दिशाभूल केल्याप्रकरणी सदर उमेदवारांविरुद्ध योग्य ती कार्यवाही करण्यात येईल.
१०. चारित्र्य-पूर्वचारित्र्य पडताळणी अंती आक्षेपार्ह बाबी आढळून आल्यास संबंधीत उमेदवार नियुक्तीसाठी/ सेवेसाठी पात्र राहणार नाही. तसेच कोणत्याही टप्प्यावर असे उमेदवार अपात्र ठरतील.
११. निवड झालेल्या उमेदवारांनी आवश्यक ते सर्व प्रमाणपत्र /हमीपत्र /प्रतिज्ञापत्र इत्यादीची पूर्तता करून देणे आवश्यक राहिल. तसेच त्या प्रमाणपत्रांची पडताळणी विहित पध्दतीनुसार करून घेणे बंधनकारक राहिल. सेवेत नियुक्त होणाऱ्या उमेदवारांना नियमानुसार आवश्यक ती सेवाप्रवेशोत्तर परीक्षा/ प्रशिक्षण विहित मुदतीत उत्तीर्ण/ पूर्ण करणे आवश्यक राहिल.
१२. ऑनलाईन परीक्षा व कागदपत्र पडताळणीस उमेदवारास स्वखर्चाने उपस्थित रहावे लागेल.
१३. परीक्षेच्या व्यवस्थापनामध्ये काही समस्या येण्याची शक्यता पूर्णपणे नाकारता येत नाही, ज्यामुळे ऑनलाईन चाचणी वितरणावर तसेच निकालावर परिणाम होऊ शकतो. अशावेळी या समस्यांचे निराकरण करण्यासाठी सर्वतोपरी प्रयत्न केले जातील. तथापि यामध्ये उमेदवारांची हालचाल व परीक्षेला विलंब होणे यासारख्या बाबी गृहीत धरण्यात आलेल्या आहेत. परीक्षेचे फेर आयोजन हे मंडळाच्या / परीक्षा आयोजित करणाऱ्या संस्थेच्या पूर्ण निर्णयावर अवलंबून राहिल. परीक्षेच्या फेर आयोजनासाठी उमेदवारांचा कोणताही दावा राहणार नाही. चाचणी वितरणाची विलंबित प्रक्रिया न स्वीकारणारे, हालचालीस नकार देणारे किंवा अशा प्रक्रियेत सहभागी होण्यास इच्छुक नसलेले उमेदवार सरसकटपणे निवड प्रक्रियेतून बाद ठरविले जातील.
१४. परीक्षेशी संबंधीत सर्व बाबींमध्ये मंडळाचा निर्णय अंतिम असेल आणि तो उमेदवारांवर बंधनकारक असेल. या संदर्भात मंडळाद्वारे कोणताही पत्रव्यवहार किंवा वैयक्तिक चौकशी केली जाणार नाही.
१५. परीक्षा एका पेक्षा जास्त सत्रांमध्ये घेतल्यास, विविध सत्रांमधील वापरल्या जाणाऱ्या चाचणीमधील काठीण्य पातळी विचारात घेऊन विविध सत्रांमधील गुण समायोजित करून समतुल्य करण्यात येतील. परीक्षा केंद्राची/परीक्षा केंद्रावरील नोडची (Node) क्षमता कमी असल्यास किंवा कोणत्याही केंद्रावर किंवा कोणत्याही उमेदवारासाठी काही तांत्रिक व्यत्यय आल्यास अशा केंद्रावर एकापेक्षा जास्त सत्रे आयोजित केली जाऊ शकतात.
१६. मंडळ उमेदवारांच्या वैयक्तिक प्रतिसादांचे (उत्तरे) विश्लेषण इतर उमेदवारांच्या प्रतिसादाशी अचूक आणि चुकीच्या उत्तरांच्या समानतेचे नमुने शोधण्यासाठी करेल. या संदर्भात मंडळाद्वारे अवलंबलेल्या विश्लेषणात्मक प्रक्रियेत उमेदवारांनी उत्तरे एकमेकांसोबत वाटप (Share) केलेली आहेत आणि त्यांना मिळालेले गुण खरे / वैध नाहीत, असा निष्कर्ष निघाल्यास मंडळ अशा उमेदवारांची उमेदवारी रद्द करण्याचा अधिकार राहून ठेवते तसेच अशा उमेदवारांचे निकाल रोखले जातील.
१७. निवड प्रक्रियेच्या कोणत्याही टप्प्यावर उमेदवाराने चुकीची माहिती दिल्याचे किंवा उमेदवारांकडून निवड प्रक्रियेचे उल्लंघन केल्याचे आढळल्यास उमेदवार निवड प्रक्रियेतून अपात्र ठरेल आणि त्याला/तिला यापुढे कोणत्याही निवड प्रक्रियेमध्ये भाग घेण्यास प्रतिबंध करण्यात येईल.
१८. अंतिम निवड झालेल्या उमेदवारांची वैद्यकीय तपासणी करण्यात येईल. वैद्यकीय अहवाल प्रतिकूल असल्यास केलेली निवड व नेमणूक रद्द करण्यात येईल.

१९. प्रस्तुत जाहिरातीमध्ये उमेदवारांकडून ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज स्वीकारले जाणार असल्याने स्पर्धा परीक्षेअंती गुणवत्तेनुसार प्रथम अंतरीम निवड यादी प्रसिध्द करण्यात येईल. तदनंतर अर्ज सादर करताना उमेदवारांनी अर्जात नमूद केलेले व सदर पदांसाठी आवश्यक असलेली शैक्षणिक अर्हता, अनुभव तसेच सामाजिक व समांतर आरक्षणाच्या अनुषंगाने आवश्यक असणारी सर्व विहित मूळ कागदपत्रे यांची छाननी करून अंतिम निवड यादी व प्रतिकायादी प्रसिध्द करण्यात येईल, जें उमेदवार कागदपत्र छाननीच्या वेळी मूळ कागदपत्र दर्शविण्यास असमर्थ ठरतील, असे उमेदवार अंतिम निवडीस पात्र राहणार नाहीत, याची नोंद घ्यावी.
२०. खेळाडू/ महिला/ प्रकल्पग्रस्त/ भूकंपग्रस्त / पदवीधर -पदविकाधारक अंशकालिन उमेदवार या समांतर आरक्षणाचे प्रवर्गातून पात्र उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास सदर पदांसाठी त्या त्या सामाजिक प्रवर्गातून सर्वसाधारण (समांतर आरक्षण विरहीत) पात्र उमेदवारांमधून गुणवत्तेनुसार विचार करण्यात येईल.
२१. वरील अटी व शर्ती नियमा व्यतिरिक्त शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेले आदेश व निर्णय लागू राहतील.
२२. जाहिरातीमधील काही मुद्दे शासन निर्णयाच्या विसंगत असल्यास शासन निर्णय अंतिम राहिल.

इतर सर्वसाधारण अटी / शर्ती / सूचना

१. अर्जदार हा महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असावा व त्याबाबतचे सक्षम अधिकारी यांचे प्रमाणपत्र अर्जदाराकडे असणे आवश्यक आहे. कोणत्याही प्रकारच्या आरक्षणाचा लाभ हा केवळ महाराष्ट्राचे सर्वसाधारण रहिवासी असणाऱ्या उमेदवारांना अनुज्ञेय आहे. सर्वसाधारण रहिवासी या संज्ञेला भारतीय लोकप्रतिनिधीत्व कायदा १९५० च्या कलम २० अनुसार जो अर्थ आहे तसाच अर्थ असेल.
२. जातीच्या दाव्याच्या पृष्ट्यर्थ महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासप्रवर्ग व विशेष मागासप्रवर्ग (जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्यांच्या पडताळणीचे विनियम) अधिनियम २००० मधील तरतुदीनुसार सक्षम प्राधिकारी यांच्याकडून प्रदान करण्यात आलेले जातीचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
३. उमेदवारांना परीक्षेची प्रवेशपत्रे, परीक्षेचे वेळापत्रक, बैठक व्यवस्था व इतर सूचना वेळोवेळी www.mpcb.gov.in संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात येईल. याबाबत उमेदवारांना लेखी पत्रव्यवहार केला जाणार नाही, त्यामुळे उमेदवारांनी भरती प्रक्रिया पूर्ण होईपर्यंत वेळोवेळी संकेतस्थळावरील सूचना पहाव्यात. संकेतस्थळावरील सूचना पाहिल्या नाहीत यास्तव आलेल्या कोणत्याही तक्रारीची दखल घेतली जाणार नाही.
४. कागदपत्र पडताळणीसाठी पात्र उमेदवारांची यादी, निवेदने, तात्पुरती निवड व प्रतिका यादी व त्यासंबंधीच्या इतर सूचना www.mpcb.gov.in या मंडळाच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात येईल.
५. उमेदवाराने नोकरीसाठी केलेल्या अर्जात नमूद केलेली माहिती ही अंतिम समजण्यात येईल. अर्जातील माहिती बदलाबाबत कोणत्याही प्रकारचे अर्ज स्वीकारले जाणार नाहीत अथवा बदल विचारात घेतले जाणार नाहीत.
६. भरतीबाबतचे सर्व अधिकार महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडेच राहतील.
७. कोणत्याही कारणास्तव सदर जाहिरातीत दर्शविण्यात आलेली पदे अथवा सदरहु जाहिरात रद्द करण्याचा अधिकार मंडळ प्रशासन राखुन ठेवत आहे. सदर भरतीच्या नियम/निकषांमध्ये भरती पूर्ण होईपर्यंत शासन निर्णय /परिपत्रक/मंडळाच्या

निर्णयानुसार बदल होऊशकतो. कोणताही किंवा सर्व अर्ज त्यासाठी काहीही कारण न दर्शवता नाकारण्याचा अधिकार मंडळ प्रशासन राखून ठेवीत आहे.

८. भरती प्रक्रिया ही बृहन्मुंबई जिल्हा न्यायालयाच्या न्यायाधिकार कक्षेत असेल,
९. कागदपत्र पडताळणी वेळेस विहित कागदपत्रे/ प्रमाणपत्रे सादर करणे
सदर परीक्षेच्या निकालानंतर तात्पुरत्या निवड यादीमध्ये निवड झालेल्या उमेदवारांना कागदपत्र पडताळणीसाठी आवश्यकतेनुसार खालील कागदपत्रे / प्रमाणपत्रे (लागू असलेली) सादर करणे अनिवार्य आहे.

अ.क्र.	कागदपत्रे/ प्रमाणपत्रे
१	अर्जदाराची माहिती बरोबर असल्याचे स्वयंघोषणापत्र
२	शैक्षणिक अर्हतेचा पुरावा
३	वयाचा पुरावा
४	जन्माचा पुरावा
५	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील असल्याबाबतचा पुरावा
६	राखीव प्रवर्गातून निवड झालेल्या उमेदवारांचे संबंधीत प्रवर्गाचे जात प्रमाणपत्र
७	नॉन क्रिमिलेअर प्रमाणपत्र (चालू आर्थिक वर्षातील)
८	पात्र दिव्यांग व्यक्ती असल्याचा पुरावा
९	पात्र माजी सैनिक असल्याचा पुरावा
१०	खेळाडूंसाठी आरक्षणाकरिता पात्र असल्याचा पुरावा
११	अनाथ आरक्षणासाठी पात्र असल्याचा पुरावा
१२	महाराष्ट्र राज्याचा अधिवास प्रमाणपत्र
१३	महाराष्ट्र कर्नाटक सीमा भागातील महाराष्ट्र शासनाने दावा सांगितलेल्या ८६५ गावातील मराठी भाषिक उमेदवारांना सक्षम प्राधिका-यांचा विहित नमुन्यातील दाखला
१४	विवाहीत स्त्रियांच्या नावात बदल झाल्याचा पुरावा
१५	मराठी भाषेचे ज्ञान असल्याचा पुरावा
१६	लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन
१७	पदवीधर/पदविकाधारक अंशकालिन असल्याबाबतचे प्रमाणपत्र
१८	MS-CIT अथवा समकक्ष प्रमाणपत्र
१९	टंकलेखन प्रमाणपत्र
२०	लघुलेखन प्रमाणपत्र
२१	अनुभव प्रमाणपत्र(संबंधित आस्थापना / HR विभागाचे)

दिनांक : २९ /१२/२०२३

ठिकाण : मुंबई

स्वाक्षरी/-
सदस्य सचिव
महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ

APPENDIX-I

Certificate regarding physical limitation in an examinee to write

This is to certify that, I have examine Mr / Ms/ Mrs.....(Name of the candidate with disability), of person with.....(Nature and percentage of disability as mentioned in the certificate of disability), S/ o/D/o .....a resident of .....(Village /District/State) and to state that he/she has physical limitations which hampers his/her writing capabilities Owing to his/her disability.

Signature

Chief Medical Officer/ Civil
Surgeon/ Medical Superintendent
of A Government Health care inst

Name and Designation
Name of Government
Hospital / Health care
Centre with Seal

Place :-

Date :-

Note – Certificate should be given by a specialist of the relevant stream/disability (e.g. Visual impairment – ophthalmologist, locomotor disability – orthopedic specialist PMR).

महाराष्ट्र नागरी सेवा (लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन) नियम २००५ मधील
प्रतिज्ञापत्राचा नमुना अ

प्रतिज्ञापत्र

नमुना अ

(नियम ४ पहा)

मी, श्री/श्रीमती/कुमारी -----श्री-----
-----यांचा/यांची
मुलगा/मुलगी/पत्नी वय----- वर्षे, राहणार-----
-----याद्वारे पुढीलप्रमाणे असे जाहिर
करतो/करते की,

१. मी, मंडळामध्ये ----- या पदावर कार्यरत आहे.
२. आज रोजी मला----- (संख्या) इतकी हयात मुले आहेत.
त्यापैकी दिनांक २८ मार्च २००५ यानंतर जन्माला आलेल्या मुलांची संख्या-----
----- आहे (असल्यास जन्मदिनांक नमूद करावा).
३. हयात असलेल्या मुलांची संख्या दोनपेक्षा अधिक असेल तर दिनांक २८ मार्च २००६
व तदनंतर जन्माला आलेल्या, मुलामुळे या पदासाठी मी अनर्ह ठरविण्यास पात्र
होईल याची मला जाणीव आहे.

ठिकाण :

सही/-

दिनांक :